

Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim

Wydział Nadzoru Pedagogicznego

RAPORT

Z REALIZACJI PROGRAMU LUBUSKIEGO KURATORA OŚWIATY
*„WSPOMAGANIE DYREKTORÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ZAKRESIE
SPRAWOWANIA NADZORU PEDAGOGICZNEGO NAD PROCESEM
KSZTAŁCENIA”*

w roku szkolnym 2018/2019

Opracowanie:

Grażyna Kołogrecka-Dul

Anna Żarnowska

Marcin Depta (współpraca)

Gorzów Wielkopolski, sierpień 2019 r.

Spis treści

Wstęp	4
Rozdział I. ZAŁOŻENIA I OPIS PROGRAMU	5
1. Założenia programu	5
2. Opis programu	6
2.1 Informacje ogólne	6
2.2 Uczestnicy i realizatorzy programu	6
2.3 Cele szczegółowe programu	6
2.4 Zadania uczestników programu	7
2.4.1 Zadania szkoły podstawowej uczestniczącej w programie	7
2.4.2 Zadania placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli	8
2.4.3 Zadania Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim	8
2.5 Harmonogram działań w roku szkolnym 2018/2019	9
Rozdział II. REALIZACJA PROGRAMU W ROKU SZKOLNYM 2018/2019.....	11
1. Udział w programie przedstawicieli Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp	11
2. Udział w programie szkół i placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli województwa lubuskiego	14
2.1 Udział w programie szkół podstawowych	14
2.2 Udział w programie placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli	15
3. Plany działań szkół na rok szkolny 2018/2019	16
4. Realizacja wybranych zadań ujętych w harmonogramie na rok szkolny 2018/2019	18
4.1 Konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych poświęcone nadzorowi pedagogicznemu	18
4.2 Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły	18
4.3 Ankieta „Upowszechnianie informacji wśród uczniów i ich rodziców o egzaminie ósmoklasisty i egzaminie gimnazjalnym oraz zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych”	20
5. Sprawozdania dyrektorów szkół z realizacji programu	23
6. Sprawozdania placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli	28
Rozdział III. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM	30
1. Informacje ogólne o wynikach egzaminu w województwie lubuskim	30
2. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w układzie powiatowym województwa lubuskiego	31
3. Średnie wyniki procentowe i staniny szkół w układzie terytorialnym	32
3.1 Wyniki szkół z terenu powiatów północnej części województwa lubuskiego..	33
3.2 Wyniki szkół z terenu powiatów południowej części województwa lubuskiego	41

3.3 Szkoły podstawowe województwa lubuskiego z najwyższymi wynikami egzaminu ósmoklasisty	51
3.4 Wyniki szkół specjalnych z terenu powiatów północnej i południowej części województwa lubuskiego	54
4. Analiza jakościowa wyników szkół w kontekście realizowanego programu	57
Rozdział IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE	61
1. Wyniki egzaminu ósmoklasisty	61
2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli	62
3. Realizacja programu LKO w szkołach	63

Wstęp

Efektem reformy strukturalnej i programowej wdrażanej w szkołach od 2017 r. przez Ministra Edukacji Narodowej jest utworzenie, na bazie sześcioklasowych szkół podstawowych lub w wyniku przekształcenia gimnazjów, ośmioklasowych szkół podstawowych. Dla uczniów tych szkół nauka kończy się egzaminem zewnętrznym tj. egzaminem ósmoklasisty, który po raz pierwszy został zorganizowany w roku szkolnym 2018/2019. Egzamin sprawdzał efekty kształcenia z uwzględnieniem nowej podstawy programowej wprowadzonej dla klas VII i VIII, realizowanej przez nauczycieli dotychczasowych gimnazjów lub dotychczasowych szkół podstawowych. Dla wszystkich, a w szczególności dla nauczycieli i dyrektorów szkół była to nowa sytuacja i zarazem wyzwanie.

Lubuski Kurator Oświaty, rozumiejąc trudności w dostosowaniu się szkół do nowych warunków w tak krótkim czasie, a także biorąc pod uwagę wnioski z analizy wyników egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2017/2018 oraz wnioski z zewnętrznego nadzoru pedagogicznego, zdecydował o podjęciu działań w zakresie wspomagania dyrektorów szkół w ramach prowadzonego przez siebie nadzoru pedagogicznego.

Z inicjatywy Lubuskiego Kuratora Oświaty we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Gorzowie Wielkopolskim w sierpniu 2018 r. został opracowany program pod nazwą: Program Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*”, zwany dalej „programem”.

Głównym celem programu jest zmobilizowanie środowiska oświatowego, a w szczególności dyrektorów szkół podstawowych i nauczycieli do podjęcia systemowych, wielokierunkowych działań na rzecz poprawy jakości kształcenia w szkołach i gminach, w tym realizowania procesu edukacyjnego, który sprzyja uczeniu się, motywując uczniów do rozwoju i uzyskiwania jak najlepszych wyników w nauce.

Egzamin ósmoklasisty jest egzaminem obowiązkowym, co oznacza, że każdy uczeń musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę. Nie jest określony minimalny wynik, jaki uczeń powinien uzyskać, dlatego egzaminu ósmoklasisty nie można nie zdać. Pełni on jednak dwie zasadnicze funkcje:

- określa poziom wykształcenia ogólnego uczniów w zakresie obowiązkowych przedmiotów egzaminacyjnych i zapewnia uczniowi, jego rodzicom, nauczycielom oraz władzom oświatowym informację zwrotną na temat tego poziomu wykształcenia;
- zastępuje egzamin wstępny do szkół ponadpodstawowych, które wykorzystują wyniki egzaminu ósmoklasisty z poszczególnych przedmiotów jako kryteria w procesie rekrutacji, jeżeli liczba kandydatów jest większa niż liczba wolnych miejsc w danej szkole.

Toteż wyniki uzyskiwane przez uczniów na egzaminie są istotne dla każdego ucznia z uwagi na jego dalsze plany życiowe oraz dla każdej szkoły, gdyż świadczą o efektywności jej pracy w obszarze kształcenia.

Program Lubuskiego Kuratora Oświaty określa zadania dla szkół, jako głównego beneficjenta oraz placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli, które mają wspierać dyrektorów i nauczycieli zgodnie z ich potrzebami. Zadania te wskazują obszary prowadzenia systemowych działań, które w szkołach i placówkach powinny i zazwyczaj są prowadzone. Ich realizacja w ramach programu ma sprzyjać konsolidacji w osiąganiu celu, jakim jest efektywne kształcenie uczniów i dążenie do podnoszenia jakości pracy szkoły oraz wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminie zewnętrznym.

Dyrektorzy szkół zostali zapoznani z ideą i celami programu w sierpniu 2018 r. podczas narad Lubuskiego Kuratora Oświaty z dyrektorami szkół województwa lubuskiego. Jest on dostępny na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim (www.ko-gorzow.edu.pl > *Nadzór pedagogiczny*>*Program LKO dla szkół podstawowych*).

ROZDZIAŁ I. ZAŁOŻENIA I OPIS PROGRAMU

1. Założenia programu

- Realizacja programu przewidziana jest w okresie od września 2018 r. do sierpnia 2022 r. w cyklu rocznym (rok szkolny 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021; 2021/2022).
- Szkoła realizuje program w oparciu o własny plan działań opracowany na określony rok szkolny zgodnie z zapisami w programie oraz z uwzględnieniem potrzeb i specyfiki szkoły;
- Przekazanie do kuratorium w terminie do końca września danego roku szkolnego podpisanego przez dyrektora planu działań prowadzonych w ramach programu, stanowi potwierdzenie udziału szkoły w programie;
- W każdym roku szkolnym program podlega ewaluacji przeprowadzanej po ogłoszeniu wyników egzaminu ósmoklasisty.
- Ewaluacja programu odbywa się dwutorowo: 1) w każdej szkole w odniesieniu do zaplanowanych i przeprowadzonych w ramach Programu działań oraz wyników egzaminu uzyskanych przez uczniów szkoły, 2) w Kuratorium Oświaty w odniesieniu do działań prowadzonych w województwie oraz ogólnych wyników szkół w gminach i powiatach;
- Z realizacji programu i jego ewaluacji w każdym roku szkolnym Szkoła opracowuje własne sprawozdanie uwzględniające wnioski i rekomendacje mające na celu podniesienie efektów kształcenia, a zespół ds. programu – RAPORT.
- Wnioski z ewaluacji programu i analizy wyników egzaminu ósmoklasisty oraz rekomendacje ukierunkowane na wzrost efektów kształcenia są wykorzystywane odpowiednio do modyfikacji programu, a w każdej szkole - planu działań na kolejny rok szkolny;
- Planowanie działań w ramach programu, ich realizacja, ewaluacja i modyfikacja jest pracą zespołową.

2. Opis programu.

2.1 Informacje ogólne.

Podstawa prawna:

- Art. 51 ust. 1; art. 44 ust.1, 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016, Prawo oświatowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 996 z późn. zm.)
- § 19 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017 r. poz.1658)
- Zarządzenie nr 335/2018 Lubuskiego Kuratora Oświaty w sprawie programu LKO dla szkół podstawowych.

Program skierowany jest do:

- dyrektorów szkół podstawowych województwa lubuskiego,
- nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty.

Termin realizacji programu: od września 2018 r. do sierpnia 2022 r., w cyklu rocznym.

Program zawiera: cel główny i cele szczegółowe; wskazanie na uczestników i instytucje współpracujące, wyszczególnienie zadań dla szkół, placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli i kuratorium oświaty, harmonogram działań na rok szkolny 2018/2019.

2.2 Uczestnicy i realizatorzy programu

Uczestnikami i realizatorami programu są z jednej strony szkoły podstawowe województwa lubuskiego (zarówno publiczne jak i niepubliczne), które zgłosiły chęć udziału w programie; z drugiej – wizytatorzy Wydziału Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim, w tym zespół ds. Programu LKO dla szkół podstawowych, powołany przez Lubuskiego Kuratora Oświaty oraz wszyscy wizytatorzy nadzorujący pracę szkół podstawowych w poszczególnych gminach województwa. Jako instytucje współpracujące zostały wskazane placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli w województwie lubuskim.

2.3 Cele szczegółowe programu

Cel główny:

Rozwijanie kompetencji i wspomaganie dyrektorów szkół w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem edukacyjnym planowanym i organizowanym w sposób sprzyjający rozwojowi uczniów, w tym dobrze przygotowujący ich do egzaminu ósmoklasisty.

Cele szczegółowe – rozwijanie kompetencji i wspomaganie dyrektorów szkół w zakresie:

- planowania i organizowania procesów edukacyjnych z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych i potrzeb edukacyjnych uczniów oraz ich indywidualnej sytuacji;

- wykorzystywania wyników ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz wniosków z innych form nadzoru pedagogicznego do doskonalenia jakości pracy szkoły i podnoszenia efektywności kształcenia;
- oceniania planów pracy nauczycieli pod kątem ich zgodności z podstawą programową;
- obserwowania lekcji ze szczególnym uwzględnieniem efektywności realizowania podstawy programowej przy zastosowaniu form i metod pracy motywujących uczniów do uczenia się i rozwoju osobowego, w tym uzyskania dobrych wyników na egzaminie ósmoklasisty;
- nadzorowania procesu oceniania uczniów zgodnego z prawem oświatowym i wewnątrzszkolnymi zasadami, w tym udzielania uczniom informacji zwrotnej o ich postępach w nauce pomagającej im w uczeniu się;
- monitorowania realizacji procesu edukacyjnego, w tym funkcjonalności zleczanych uczniom zadań domowych;
- upowszechniania informacji o egzaminie ósmoklasisty oraz dostępnych materiałach pomocniczych;
- wspomagania rozwoju metodycznego oraz działalności innowacyjnej nauczycieli.

2.4 Zadania uczestników programu:

2.4.1 Zadania szkoły podstawowej uczestniczącej w programie

Zadaniem szkoły uczestniczącej w programie w roku szkolnym 2018/2019 było **opracowanie oraz realizacja planu działań** prowadzonych na rzecz optymalnego przygotowania uczniów i szkoły do egzaminu ósmoklasisty, w tym:

- 1) powołanie zespołu zadaniowego nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty w celu zintegrowania działań na rzecz właściwej realizacji podstawy programowej oraz optymalnego przygotowania uczniów i szkoły do egzaminu, opracowanie planu działań na rok szkolny;
- 2) uwzględnienie w planie doskonalenia zawodowego nauczycieli form w zakresie takiej tematyki, jak np.: realizacja podstawy programowej z zastosowaniem form i metod pracy sprzyjających uczeniu się; kształtowanie u uczniów umiejętności uczenia się; sposoby informowania ucznia o jego postępach w nauce oraz oceniania pomagającego uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój; praca z uczniami i współpraca z ich rodzicami w celu efektywnego przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty;
- 3) przeprowadzenie szkoleniowych rad pedagogicznych nt. egzaminu ósmoklasisty oraz dostępnych materiałów informacyjnych i metodycznych z wykorzystaniem potencjału nauczycieli – egzaminatorów;
- 4) opracowanie kryteriów sukcesu nauczyciela w zakresie efektywnego przygotowania każdego ucznia do egzaminu ósmoklasisty;
- 5) zdiagnozowanie potrzeb szkoły oraz możliwości i potrzeb edukacyjnych, sposobów uczenia się i sytuacji społecznej uczniów w kontekście właściwego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty;
- 6) zaplanowanie i przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej w zakresie wymagania: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się*, opracowanie wyników, wniosków i rekomendacji do doskonalenia jakości pracy szkoły i podnoszenia efektywności kształcenia (początek roku szkolnego);
- 7) zaplanowanie przez nauczycieli i wdrażanie działań doskonalących proces edukacyjny, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości uczniów oraz zastosowaniem

- metod i form pracy aktywizujących ich i motywujących do uczenia się oraz rozwoju, w tym uzyskania jak najlepszych wyników na egzaminie ósmoklasisty;
- 8) prowadzenie lekcji otwartych, w tym ukierunkowanych na umożliwianie uczniom powiązania różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie (łączenie wiedzy przedmiotowej i umiejętności z wiedzą z innych przedmiotów, doświadczeniami pozaszkolnymi, wydarzeniami w Polsce i na świecie);
 - 9) wzmocnienie nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły nad przebiegiem procesu edukacyjnego, w tym nad: realizacją treści programowych, formami i metodami prowadzenia lekcji, bieżącym diagnozowaniem osiągnięć edukacyjnych uczniów, jakością udzielanej im informacji zwrotnej;
 - 10) analiza sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb uczniów z opiniami i orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznych;
 - 11) monitorowanie realizacji działań podejmowanych w ramach programu;
 - 12) ewaluacja działań podejmowanych w ramach programu, opracowanie sprawozdania z uwzględnieniem uzyskanych efektów, wniosków i rekomendacji do pracy w następnym roku szkolnym.

2.4.2 Zadania placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli

Zadaniem placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli, która wyraziła chęć współpracy w ramach Programu jest zaplanowanie i przeprowadzenie różnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli i dyrektorów tematycznie ukierunkowanych na cele programu, takich jak np.:

- 1) konferencje przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli szkół podstawowych, uczących matematyki, języka polskiego i języków obcych oraz innych przedmiotów, które zostaną objęte egzaminem, nt. zmian programowych i egzaminu ósmoklasisty;
- 2) szkolenia rad pedagogicznych nt. egzaminu ósmoklasisty;
- 3) warsztaty metodyczne dla nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty nt. realizacji nowej podstawy programowej przy zastosowaniu form i metod pracy adekwatnych do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów, motywujących ich do uczenia się i rozwoju, w tym uzyskania jak najlepszych wyników na egzaminie ósmoklasisty;
- 4) warsztaty doskonalące umiejętności dyrektorów szkół w zakresie planowania, organizowania i realizowania procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się oraz monitorowania efektywności podejmowanych działań;
- 5) formy doskonalenia zawodowego dla dyrektorów w zakresie wykorzystywania wyników i wniosków z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz wniosków z nadzoru sprawowanego przez Lubuskiego Kuratora Oświaty, a także wyników badań wewnętrznych i zewnętrznych do doskonalenia jakości pracy szkoły i podnoszenia efektywności kształcenia uczniów;
- 6) konsultacje indywidualne dla dyrektorów szkół w zakresie tematyki dotyczącej sprawowania nadzoru pedagogicznego nad przebiegiem procesu kształcenia.

2.4.3 Zadania Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim

Zadania Kuratorium Oświaty określone w Programie to:

- opracowanie harmonogramu działań na określony rok szkolny;
- uwzględnianie tematyki przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty w programie sierpniowych porad Lubuskiego Kuratora Oświaty z dyrektorami szkół podstawowych;

- organizowanie konferencji dla dyrektorów szkół poświęconej nadzorowi pedagogicznemu nad przebiegiem procesu kształcenia;
- przygotowanie na stronie internetowej kuratorium oświaty zakładki o egzaminie ósmoklasisty;
- zobowiązanie dyrektorów szkół do opracowania oraz przekazania do kuratorium planu i harmonogramu działań na rzecz optymalnej realizacji podstawy programowej i przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty;
- monitorowanie sprawowanego nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły nad działaniami na rzecz optymalnej realizacji podstawy programowej i przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty poprzez system ankiet oraz analizę sprawozdań.

2.5 Harmonogram działań w roku szkolnym 2018/2019

Harmonogram działań planowanych do realizacji w roku szkolnym 2018/2019 przez wizytatorów Wydziału Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty obrazuje tabela nr 1. Zadania dla szkół i terminy ich realizacji obrazuje tabela nr 2.

Tabela 1. Treści programu – harmonogram LKO na rok szkolny 2018/2019

Lp.	Zadanie	Forma realizacji	Odpowiedzialni za realizację	Termin	Uwagi
1.	Opracowanie harmonogramu działań.	Praca zespołowa (zespół powołany przez LKO)	Dyrektor WNP	Lipiec/sierpień 2018 r.	
2.	Narady dla dyrektorów szkół i placówek województwa lubuskiego.	Narady	Dyrektor WNP, wizytatorzy WNP	Sierpień 2018 r.	
3.	Konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych poświęcone nadzorowi pedagogicznemu.	Konferencje	Dyrektor WNP	Październik 2018 r.	Konferencje w części północnej i południowej województwa
4.	Udostępnianie informacji o egzaminie.	Zakładka na stronie www KO	Dyrektor WNP	Na bieżąco	
5.	Zobowiązanie dyrektorów szkół do opracowania oraz przekazania w terminie do 01.10.2018 r. planu działań na rok szkolny 2018/2019.	Informacja na stronie www KO	Dyrektor WNP	Wrzesień 2018 r.	
6.	Analiza przekazanych planów.		Dyrektor WNP, wizytatorzy	Do 15.10.2018	
7.	Monitorowanie nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły.	Arkusz monitorowania	Dyrektor WNP, zespół	Styczeń 2019 r.	100 % szkół podstawowych
		Wypełnianie ankiet	Dyrektorzy szkół	Od 01.02.2019 r.	System ankiet KO

			podstawowych	do 15.02.2019 r.	
8.	Analiza wyników monitorowania oraz sporządzenie raportu.	Opracowanie wyników wg ustalonego arkusza	Dyrektor WNP, zespół	Luty 2019 r.	
9.	Weryfikacja wyników monitorowania w odniesieniu do wybranych szkół.	Monitorowanie działań na terenie szkoły	Dyrektor WNP, wizytatorzy	Marzec 2019 r.	minimum 10% szkół podstawowych
10.	Zobowiązanie dyrektorów do przekazania sprawozdań z realizacji programu, w terminie do 30.06.2019 r.	Informacja na stronie www KO , w tym wzór sprawozdania	Dyrektor WNP	Kwiecień 2019 r.	
11.	Analiza przekazanych sprawozdań.	Opracowanie raportów w regionach, wg ustalonego wzoru	Dyrektor WNP, wizytatorzy	Lipiec 2019 r.	
12.	Sporządzenie raportu końcowego z realizacji programu w roku szkolnym 2018/2019.	Opracowanie wyników realizacji programu w województwie lubuskim	Dyrektor WNP, zespół	Do 15.08.2019 r.	
13.	Ewaluacja i modyfikacja programu.	Wykorzystanie wniosków do opracowania harmonogramu działań na kolejny rok szkolny oraz tematyki doskonalenia zawodowego.	Dyrektor WNP, zespół	Do 20.08.2019 r.	

Tabela 2. Terminy dla SZKÓŁ w roku szkolnym 2018/2019

Lp.	Zadanie	Forma realizacji	Odpowiedzialni za realizację	Termin	Uwagi
1.	Opracowanie planu działań na rok szkolny 2018/2019	Praca zespołowa	Dyrektor Szkoły	Wrzesień 2018 r.	
2.	Przekazanie do kuratorium, podpisanego przez dyrektora, planu działań prowadzonych w ramach programu	Wg informacji na stronie internetowej KO	Dyrektor Szkoły	Do 01.10.2018 r.	
3.	Realizacja zaplanowanych działań.	Wg szkolnego harmonogramu	Dyrektor Szkoły	Od września 2018 r. do czerwca	Termin egzaminu: 15 -17

				2019 r.	kwietnia 2019 r.
4.	Ewaluacja podejmowanych działań z uwzględnieniem wyników egzaminu, wnioski i rekomendacje na rok kolejny.	Praca zespołowa	Dyrektor Szkoły	Czerwiec 2019 r.	Ogłoszenie wyników egzaminu: 14 czerwca 2019 r.
5.	Przekazanie sprawozdań z realizacji zaplanowanych działań i ich efektów.	Wg informacji na stronie internetowej KO	Dyrektor Szkoły	Do 30.06.2019	

ROZDZIAŁ II. REALIZACJA PROGRAMU W ROKU SZKOLNYM 2018/2019

1. Udział w programie przedstawicieli Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim

W celu opracowania i realizowania Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*” Lubuski Kurator Oświaty – pani Ewa Rawa zarządzeniem nr 334/2018 z dnia 25 września 2018 r. formalnie powołała Zespół ds. Programu, zwany dalej „zespołem”. W skład zespołu weszli starsi wizytatorzy Wydziału Nadzoru Pedagogicznego i wicedyrektor Wydziału Strategii Rozwoju Edukacji w Kuratorium Oświaty, w osobach:

1. Grażyna Kołogrecka-Dul – przewodnicząca zespołu
2. Grzegorz Rados – członek zespołu
3. Iwona Bydłowska – członek zespołu
4. Jolanta Lipińska – członek zespołu
5. Anna Żarnowska – członek zespołu
6. Marcin Depta - członek zespołu

Wojewódzkim Koordynatorem Programu jest pani Janina Grzecznowska dyrektor Wydziału Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim.

Do współpracy w realizacji programu zostali powołani wszyscy wizytatorzy mający w swoim nadzorze szkoły podstawowe w poszczególnych gminach województwa lubuskiego, zgodnie z zarządzeniem nr 26/2018 Lubuskiego Kuratora Oświaty z dnia 22 marca 2018 r. Załącznik do zarządzenia zawierający wykaz wizytatorów Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. nadzorujących szkoły i placówki województwa lubuskiego jest dostępny na stronie internetowej www.ko-gorzow.edu.pl w zakładce *Nadzór pedagogiczny*. Tabela nr 3 zawiera aktualny wykaz wizytatorów zaangażowanych w realizację programu ze wskazaniem gmin, w których szkoły podstawowe są nadzorowane przez wizytatora.

Zadania wykonywane przez wizytatorów w ramach programu szczegółowo zostały rozpisane w wewnętrznym dokumencie pt. *Program Lubuskiego Kuratora Oświaty „Wspomaganie*

dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia” - harmonogram zadań WNP i członków zespołu.

Przewodnicząca zespołu, działając we **współpracy z jego członkami** w roku szkolnym 2018/2019 wykonywała takie zadania, jak: redagowanie projektu pism w zależności od potrzeb oraz komunikatów przekazywanych na stronę internetową kuratorium oraz pocztą elektroniczną do dyrektorów szkół; prezentacja programu na naradach dla dyrektorów szkół województwa lubuskiego i konferencjach; opracowywanie narzędzi ułatwiających monitorowanie realizacji zadań ustalonych w programie (np. ; wzór planu działań szkoły na rok szkolny 2018/2019, wzór informacji zwrotnej wizytatora o planach działań przekazanych przez dyrektorów szkół objętych nadzorem wizytatora, wzór ankiety - sprawozdanie dyrektora, wzór raportu częściowego wizytatora z realizacji programu w szkołach podległych jego nadzorowi, arkusz monitorowania nadzoru wewnętrznego sprawowanego przez dyrektorów szkół, wzór ankiety badającej upowszechnianie w szkołach województwa informacji o egzaminach zewnętrznych i rekrutacji na rok szkolny 2019/2020, wzór planu i sprawozdania dla placówek doskonalenia nauczycieli); monitorowanie przebiegu programu i koordynowanie współpracy; przeprowadzanie analiz; opracowanie raportu; opracowanie projektu zmian w programie na kolejny rok szkolny; realizacja zadań dodatkowych.

Wizytatorzy rejonowi współpracowali z zespołem w zakresie monitorowania realizacji zadań ustalonych przez szkoły objęte nadzorem danego wizytatora i uczestniczące w programie, w tym: dokonali analizy planów działań przekazanych przez dyrektorów szkół i opracowali zbiorcze zestawienie w wersji elektronicznej i papierowej; dokonali analizy sprawozdań przekazanych przez dyrektorów szkół i opracowali zestawienie zbiorcze w wersji elektronicznej i papierowej; współpracowali z dyrektorami szkół w zależności od potrzeb.

Tabela 3. *Wykaz wizytatorów zaangażowanych w realizację Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty „Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia” ze wskazaniem położenia terytorialnego nadzorowanych szkół.*

Lp.	Imię i nazwisko wizytatora	Powiat	Szkoły z terenu gmin
1.	Iwona Bydłowska	Gorzowski	Gmina Bogdaniec Gmina Witnica Miasto Kostrzyn nad Odrą Gmina Santok
2.	Marcin Depta	Strzelecko-drezdenecki	Gmina Zwierzyn Gmina Deszczno Gmina Kłodawa Gmina Lubiszyn Gmina Strzelce Krajeńskie
3.	Ewa Krzyżanowska	Miasto Gorzów Wlkp.	Miasto Gorzów Wielkopolski Gmina Dobiegniew
4.	Anna Żarnowska	Miasto Gorzów Wlkp.	Miasto Gorzów Wielkopolski Gmina Stare Kurowo

5.	Grzegorz Tomczak	Strzelecko-drezdenecki	Gmina Drezdenko
6.	Iwona Gruca	Słubicki Sulęciński	Gmina Słubice Gmina Górzycza Gmina Rzepin Gmina Torzym
7.	Anita Pakulska	Sulęciński Słubicki	Gmina Słońsk Gmina Krzeszyce Gmina Ośno Lubuskie Gmina Sulęcín Gmina Lubniewice Gmina Cybinka
8.	Jolanta Lubaczewska	Międzyrzecki Świebodziński	Gmina Międzyrzecz Gmina Pszczew Gmina Świebodzin Gmina Lubrza
9.	Beata Chilicka- Jugowicz	Międzyrzecki Świebodziński	Gmina Bledzew Gmina Przytoczna Gmina Skwierzyna Gmina Trzciel Gmina Łagów Gmina Szczaniec Gmina Zbąszynek Gmina Skąpe
10.	Wioletta Markulak	Żagański	Gmina Żagań Miasto Żagań Gmina Brzeźnica Gmina Gozdnicza Gmina Iłowa Gmina Wymiarki Gmina Małomice Gmina Szprotawa Gmina Niegosławice
11.	Beata Kulasza	Żarski	Gmina Brody Gmina Jasień Gmina Lipinki Łużyckie Gmina Lubsko Gmina Łęknica Gmina Przewóz, Gmina Trzebiel Gmina Tuplice Gmina Żary Miasto Żary
12.	Małgorzata Brodzińska	Krośnieński Zielonogórski	Gmina Bobrowice Gmina Bytnica Gmina Dąbie Gmina Gubin Miasto Gubin Gmina Krosno Odrzańskie Gmina Maszewo Gmina Czerwieńsk

13.	Sławomira Morawska	Nowosolski Zielonogórski	Gmina Kolsko Gmina Nowa Sól Miasto Nowa Sól Gmina Siedlisko Gmina Babimost Gmina Bojadła Gmina Kargowa Gmina Trzebiechów
14.	Jolanta Lipińska	Powiaty północnej części województwa	Podstawowe szkoły specjalne
15.	Regina Korzeniowska	Powiaty południowej części województwa	Podstawowe szkoły specjalne
16.	Edyta Paczkowska	Zielonogórski Wschowski	Gmina Sulechów Gmina Sława Gmina Szlichtyngowa Gmina Wschowa Gmina Zabór
17.	Wanda Trzeciak	Miasto Zielona Góra Nowosolski Zielonogórski	Miasto Zielona Góra Gmina Bytom Odrzański Gmina Kozuchów Gmina Nowe Miasteczko Gmina Otyń Gmina Nowogród Bobrzański Gmina Świdnica
18.	Beata Wiśniewska	Miasto Zielona Góra	Miasto Zielona Góra

2. Udział w programie szkół i placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli województwa lubuskiego

2.1 Udział w programie szkół podstawowych

Dyrektorzy szkół podstawowych województwa lubuskiego o wprowadzeniu od roku szkolnego 2018/2019 Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*” zostali poinformowani podczas narad sierpniowych w 2018 r. oraz pisemnie. Pismo (KO.II.5534.2 .2018.GD z dnia 17 września 2018 r.) Lubuskiego Kuratora Oświaty skierowane do dyrektorów szkół, wyjaśniające idee i cele programu oraz zachęcające do udziału w nim wraz z programem i komunikatem o warunkach udziału, zostało przekazane do wszystkich szkół podstawowych pocztą elektroniczną. Szkoły otrzymały też wzór planu działań na rok szkolny 2018/2019 r. (załącznik nr 1). Uznano, że szkoła, która opracowała według wzoru własny plan działań realizowanych w ramach programu, uwzględniając „zadania dla szkół” ujęte w programie oraz przekazała do kuratorium w ustalonym terminie do 01.10.2018 r. podpisany przez dyrektora plan – przystąpiła do programu LKO.

Udział szkoły w programie polega w szczególności na:

- podejmowaniu działań w obszarach wskazanych w „zadaniach dla szkół”; szkoła, po analizie potrzeb szkoły i uczniów planuje zadania w obszarach wskazanych w programie i innych np. wynikających ze specyfiki danej szkoły, realizuje te zadania, monitoruje realizację zadań w szkole i analizuje wyniki swoich uczniów

uzyskane na egzaminie zewnętrznym, dokonuje ewaluacji prowadzonych działań w kontekście uzyskiwanych efektów, planuje działania na następny rok szkolny z uwzględnieniem własnych wniosków oraz wniosków i rekomendacji określonych w RAPORCIE kuratorium;

- monitorowaniu przebiegu programu, w tym czytaniu komunikatów kierowanych do szkół, zamieszczanych na stronie internetowej kuratorium oświaty: www.ko-gorzow.edu.pl w zakładce: Nadzór pedagogiczny > Program LKO dla szkół podstawowych i podejmowaniu odpowiednich działań oraz RAPORTU rocznego;
- udziale dyrektora szkoły w konferencjach i szkoleniach organizowanych dla dyrektorów w ramach programu;
- aktywności i zaangażowaniu dyrektora w osiąganie celów programu z możliwością zgłaszania własnych uwag i wniosków dotyczących doskonalenia działań w szkołach i województwie.

Do dnia 15 października 2018 r. udział w programie zadeklarowało 313 szkół podstawowych publicznych i niepublicznych, w tym: 135 szkół z północnej części województwa lubuskiego oraz 178 szkół z południowej części województwa, co łącznie stanowi **97 %** szkół podstawowych województwa lubuskiego przygotowujących uczniów do egzaminu zewnętrznego.

2.2 Udział w programie placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli

Lubuski Kurator Oświaty Ewa Rawa pismem z dnia 12 września 2018 r. formalnie zaprosiła do współpracy i udziału w programie trzy publiczne placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli działające na terenie województwa lubuskiego. Do programu przystąpiły:

- Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim,
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze,
- Samorządowy Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa w Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Zielonej Górze.

Przystąpienie placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli do programu oznacza akceptację dla programu z uwzględnieniem celów i zadań. Zadaniem placówek w ramach programu jest współpraca ze szkołami podstawowymi w diagnozowaniu potrzeb oraz realizowaniu form doskonalenia zawodowego nauczycieli i dyrektorów, tematycznie związanych z programem, które będą pomocne im w osiągnięciu celów w nim określonych.

Lubuski Kurator Oświaty zapraszając placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli do współpracy spodziewa się, że wspólne działania, określone ramami programu, będą skutecznie inspirowały szkoły do wysiłku oraz wspomagały w planowaniu i realizowaniu ich zadań na rzecz efektywnego kształcenia uczniów, co powinno przełożyć się na osiągnięcie coraz wyższych wyników na egzaminie ósmoklasisty.

Placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli, które wcześniej opracowują swoje plany pracy zostały poproszone o przekazanie informacji o zadaniach, które w roku szkolnym 2018/2019 wpisują się w program według przekazanego im wzoru (załącznik nr 2). Wszystkie trzy placówki przekazały stosowne informacje, z których wynika, że wiele z zaplanowanych działań wpisuje się w „zadania dla placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli” wskazanych w programie Lubuskiego Kuratora Oświaty.

3. Plany działań szkół na rok szkolny 2018/2019

Dyrektorzy 90% szkół przesłali plany działań na rok szkolny 2018/2019 w terminie, natomiast 23 szkoły, co stanowi 7% szkół, przedłożyły plany po terminie i wcześniejszym przypomnieniu przez wizytatora rejonowego.

Plany pracy zostały dostosowane do celów i założeń programu Lubuskiego Kuratora Oświaty. W większości szkół działania planowano we wszystkich obszarach wskazanych w programie (zadania dla szkół), podając sposób realizacji, termin, osoby odpowiedzialne, spodziewane efekty oraz sposób sprawowania nadzoru przez dyrektora szkoły.

Z analizy planów pracy szkół wynika, co następuje:

- 95% szkół uwzględniło powołanie zespołu zadaniowego nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty w celu zintegrowania działań na rzecz właściwej realizacji podstawy programowej oraz optymalnego przygotowania uczniów i szkoły do egzaminu;
- Dyrektorzy (85% szkół) uwzględnili w planie doskonalenia zawodowego nauczycieli formy w zakresie takiej tematyki jak: realizacja podstawy programowej z zastosowaniem form i metod pracy sprzyjających uczeniu się oraz kształtowanie u uczniów umiejętności uczenia się. Pracę nauczyciela ukierunkowano na doskonalenie umiejętności przekazywania uczniom informacji zwrotnej na temat jego postępów nauce, położono nacisk na szkolenia w zakresie oceniania pomagającego uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój. Dyrektorzy zakładali doskonalenie umiejętności współpracy z rodzicami w celu efektywnego przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty;
- 84% szkół zaplanowało przeprowadzenie szkoleniowych rad pedagogicznych na temat egzaminu ósmoklasisty oraz dostępnych materiałów informacyjnych i metodycznych z wykorzystaniem potencjału nauczycieli – egzaminatorów. Osoby kierujące szkołą uznały w znacznym stopniu (83%), że uzyskanie jak najlepszych wyników na egzaminie uzależnione jest od planowania i wdrażania przez nauczycieli działań doskonalących proces edukacyjny, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości uczniów oraz zastosowaniem metod aktywizujących oraz motywujących do uczenia i rozwoju.
- 80% szkół zaplanowało diagnozowanie potrzeb szkoły oraz możliwości i potrzeb edukacyjnych, sposobów uczenia się i sytuacji społecznej uczniów w kontekście właściwego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty;
- 57% szkół zaplanowało przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej w zakresie wymagania *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się*;
- 57 % szkół uwzględniło prowadzenie lekcji otwartych, a 52 % raz opracowanie kryteriów sukcesu nauczyciela w zakresie efektywnego przygotowania każdego ucznia do egzaminu;
- Dyrektorzy 69 % szkół zaplanowali wzmocnienie nadzoru pedagogicznego nad przebiegiem procesu edukacyjnego, w tym nad: realizacją treści programowych, formami i metodami prowadzenia lekcji, bieżącym diagnozowaniem osiągnięć

edukacyjnych uczniów oraz jakością udzielanej im informacji zwrotnej. W większości szkół wzmocnienie nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły uwzględniało zwiększenie liczby obserwacji i dostosowanie jej tematyki do celów realizacji programu. W co trzeciej szkole w planie działań znalazło się monitorowanie realizacji zadań podejmowanych w ramach programu. Wśród szczegółowych działań wzmocniających nadzór dyrektorzy wymieniali:

- kontrolę w obszarze jakości kształcenia i przygotowania ucznia do egzaminu,
 - analizę sposobu diagnozowania osiągnięć uczniów,
 - obserwacje lekcji metodą „W ślad za klasami VIII”,
 - cykliczne (co miesięczne) spotkania dyrektora z zespołem ds. wdrażania programu LKO,
 - zwiększenie ilości obserwacji lekcji w celu wspomagania procesu dydaktycznego,
 - kontrolę realizacji podstawy programowej oraz analizę wymagań edukacyjnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - planowanie kontroli w obszarze jakości kształcenia i przygotowanie ucznia do egzaminu;
- 74 % szkół zaplanowało dokonanie analizy sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb uczniów z opiniami i orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznych;
 - 72 % szkół uznało, że istotna jest ewaluacja działań podejmowanych w ramach programu, opracowanie sprawozdania z uwzględnieniem uzyskanych efektów, wniosków i rekomendacji do pracy w następnym roku szkolnym;
 - 62 % szkół zaplanowało inne działania, stosownie do potrzeb uczniów i ich możliwości, mające na celu wspomaganie procesu przygotowania ucznia do egzaminu ósmoklasisty, w tym np.:
 - doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania stylów uczenia się uczniów, stosowania mnemotechnik i wdrażanie nabytych umiejętności w procesie realizacji podstawy programowej;
 - zapoznavanie uczniów ze skutecznymi sposobami powtarzania, notowania wiadomości oraz warunkami sprzyjającymi uczeniu się;
 - uszczegółowienie zadań nauczycieli w kontekście przedmiotów egzaminacyjnych i umiejętności określonych w podstawie programowej oraz warunków jej realizacji;
 - wdrażanie działań ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych uczniów;
 - miesięczne monitorowanie efektów nauczania z przedmiotów objętych egzaminem;
 - kształtowanie cech i postaw uczniów, ukierunkowanych na osiągnięcie sukcesu oraz pokonywanie oporu przed zadaniami trudnymi i bardzo trudnymi;
 - kształtowanie umiejętności radzenia sobie z sytuacją egzaminacyjną, zapoznavanie ze sposobami i technikami radzenia sobie ze stresem egzaminacyjnym.

4. Realizacja wybranych zadań ujętych w harmonogramie na rok szkolny 2018/2019

4.1 Konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych poświęcone nadzorowi pedagogicznemu

W ramach działań kuratorium oświaty, zostały zaplanowane i przeprowadzone dwie wojewódzkie konferencje pt. „Nadzór dyrektora szkoły podstawowej nad organizacją i realizacją procesu kształcenia”, każda w formie jednodniowego szkolenia skierowanego do dyrektorów szkół podstawowych województwa lubuskiego. Celem szkolenia było rozwijanie kompetencji dyrektorów i wspomaganie ich w obszarze zarządzania, w tym sprawowania nadzoru pedagogicznego nad realizacją procesu edukacyjnego, a także upowszechnianie informacji o egzaminie ósmoklasisty oraz dostępnych materiałach pomocniczych. Realizacja szkoleń została zlecona Wojewódzkiemu Ośrodkowi Metodycznemu w Gorzowie Wielkopolskim, który przeprowadził je w dniach 24 i 25 października 2018 r., odpowiednio w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze. W konferencjach uczestniczyli wszyscy dyrektorzy szkół podstawowych południowej i północnej części województwa lubuskiego.

4.2 Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły

Harmonogram działań realizowanych w ramach programu przewidywał przeprowadzenie po zakończeniu pierwszego półrocza roku szkolnego 2018/2019 monitorowania nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły. Monitorowanie zostało przeprowadzone w planowanym terminie za pomocą opracowanego przez zespół narzędzia tj. ankiety pt. „Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły podstawowej w pierwszym półroczu roku szkolnego 2018/2019”, za pośrednictwem strony internetowej www.ko-gorzow.edu.pl/ankiety-ko.

Celem działania było:

- 1) rozwijanie kompetencji i wspomaganie dyrektorów w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem edukacyjnym planowanym i organizowanym w sposób sprzyjający rozwojowi uczniów, w tym dobrze przygotowującym ich do egzaminu ósmoklasisty;
- 2) ustalenie stopnia wzmocnienia nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły w roku szkolnym 2018/2019 nad procesem edukacyjnym, prowadzonym w szczególności w klasach VIII i VII.

Ankieta (załącznik nr 3) zawiera pytania, które określają podstawowe działania, jakie dyrektor szkoły uczestniczącej w programie powinien przeprowadzić w pierwszym półroczu roku szkolnego 2018/2019 w ramach wewnętrznego nadzoru pedagogicznego.

W badaniu przeprowadzonym w terminie od 1 lutego do 15 lutego 2019 r. uczestniczyło 290 szkół, co stanowi ok. 93% szkół zgłoszonych do programu.

Wyniki monitorowania:

1. W zdecydowanej większości szkół (94 %) dyrektorzy w ramach wewnętrznego nadzoru pedagogicznego dokonali oceny planów pracy nauczycieli uczących przedmiotów egzaminacyjnych pod kątem zgodności ich treści z podstawą programową.
2. Zespół nauczycieli uczących w klasach VIII I VII w zdecydowanej większości szkół (92 %) dokonał diagnozy możliwości i potrzeb edukacyjnych uczniów oraz sposobów uczenia się w kontekście jak najlepszego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty (w 5 % szkół – częściowo).
3. W 60% badanych szkół temat ewaluacji wewnętrznej dotyczył wymagania: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.*
4. 55 % szkół na podstawie wniosków z ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w pierwszym półroczu, zaplanowało działania mające na celu doskonalenie jakości pracy szkoły i podnoszenie efektywności kształcenia.
5. Działania podejmowane na podstawie wniosków z ewaluacji wewnętrznej wymieniane przez dyrektorów, najczęściej dotyczyły: 1) stosowania metod aktywizujących podczas zajęć ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów egzaminacyjnych; 2) stosowania skutecznych form informowania ucznia o jego postępach; 3) indywidualizacja procesu dydaktycznego; 4) zaangażowania rodziców w proces uczenia się uczniów poprzez diagnozę potrzeb i możliwości edukacyjnych ucznia; 5) monitorowania bieżących osiągnięć; 6) zapoznania uczniów z metodami skutecznego uczenia się.
6. W zdecydowanej większości szkół obserwacja zajęć edukacyjnych w klasach VII-VIII, prowadzona zgodnie z planem nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły, dotyczyła obszarów wskazanych w programie, tj:
 - a) form i metod pracy sprzyjających uczeniu się, motywujących uczniów do nauki i rozwoju osobowego (92 %);
 - b) stosowania przez nauczyciela rodzaju zadań i ćwiczeń wskazanych w *Informatorze o egzaminie ósmoklasisty* (87 %);
 - c) zaangażowania i aktywności uczniów podczas zajęć (93 %);
 - d) bieżącego oceniania, ze szczególnym uwzględnieniem udzielania każdemu uczniowi informacji zwrotnej o jego postępach w nauce oraz mocnych i słabych stronach (93%);
 - e) atmosfery podczas obserwowanych zajęć, w tym relacji pomiędzy uczniami oraz uczniami i nauczycielem (93 %);
 - f) efektywności realizowania podstawy programowej (94 %).
7. W zdecydowanej większości szkół, po obserwacji zajęć edukacyjnych, dyrektor: a) omówił lekcje z nauczycielem (97 %); b) wskazał słabe i mocne strony lekcji w kontekście egzaminu ósmoklasisty (93 %); c) ustalił działania wspierające nauczyciela (94 %).
8. W zdecydowanej większości szkół (80 %) liczba obserwacji zajęć z przedmiotów egzaminacyjnych (język polski, matematyka, języki obce) przeprowadzonych przez dyrektora i wicedyrektora w klasach VII i VIII w pierwszym półroczu roku szkolnego 2018/2019 była mniejsza od 10; w 18 % szkół wynosiła od 10-30.
9. W większości badanych szkół (88 %) w ocenie dyrektora procesy edukacyjne realizowane są z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych i potrzeb edukacyjnych uczniów oraz w sposób sprzyjający uczeniu się; według 10 % dyrektorów – częściowo są tak realizowane.

10/11. 72 % dyrektorów szkół w pierwszym półroczu roku szkolnego 2018/2019 zorganizowało szkoleniową radę pedagogiczną nt. przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty, podając termin i osobę prowadzącą.

12. W większości badanych szkół dyrektorzy ujęli w planach doskonalenia zawodowego nauczycieli szkolenia dotyczące:

- a) stosowania metod i form sprzyjających uczeniu się (87 %),
- b) kształtowania u uczniów umiejętności uczenia się (83%),
- c) sposobów informowania ucznia o postępach w nauce (67 %).

13. Wnioski z nadzoru wewnętrznego przedstawione przez dyrektorów badanych szkół wpływają ze specyfiki funkcjonowania szkoły i środowiska, dotyczą procesów edukacyjnych, motywowania uczniów oraz realizacji działań związanych z przygotowaniem ich do egzaminu ósmoklasisty.

Z analizy przekazanych informacji wynika, że w większości szkół dyrektorzy sprawują nadzór pedagogiczny w sposób sprzyjający przygotowaniu uczniów do egzaminu ósmoklasisty oraz realizują działania zaproponowane w Programie Lubuskiego Kuratora Oświaty.

W harmonogramie programu przewidziano w marcu 2019 r. weryfikację wyników monitorowania w odniesieniu do wybranych szkół (10 %). Zadanie to nie zostało zrealizowane w bieżącym roku szkolnym ze względów obiektywnych.

4.3 Ankieta „Upowszechnianie informacji wśród uczniów i ich rodziców o egzaminie ósmoklasisty i egzaminie gimnazjalnym oraz zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych”.

Ankieta „Upowszechnianie informacji wśród uczniów i ich rodziców o egzaminie ósmoklasisty i egzaminie gimnazjalnym oraz zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych” została opracowana z polecenia Lubuskiego Kuratora Oświaty w celu pozyskania wiedzy na temat sposobów upowszechniania przez szkoły informacji o egzaminach zewnętrznych, a w szczególności egzaminie ósmoklasisty, który miał się odbyć po raz pierwszy w roku szkolnym 2018/2019 i zarazem wspomaganie dyrektorów szkół w tym obszarze. Opracowanie i przekazanie szkołom narzędzia w postaci ankiety (wzór - załącznik nr 4) przez zespół ds. programu stanowiło dodatkowe zadanie w realizacji celu szczegółowego programu tj: rozwijanie kompetencji i wspomaganie dyrektorów szkół w zakresie upowszechniania informacji o egzaminie ósmoklasisty i dostępnych materiałach. Ankieta została przeprowadzona w pierwszej dekadzie grudnia 2018 r. za pośrednictwem strony internetowej www.ko-gorzow.edu.pl/ankiety-ko.

Analiza wyników ankiety wykazała, co następuje:

1. W ankiecie wzięło udział łącznie 313 szkół publicznych i niepublicznych, w tym 9 gimnazjów oraz ok. 160 szkół podstawowych z oddziałami III klasy gimnazjum.

2. W zdecydowanej większości szkół planuje się sposoby informowania uczniów i rodziców o przebiegu egzaminu zewnętrznego, w tym:

- a) uczniów klas VIII i ich rodziców o przebiegu egzaminu ósmoklasisty (280 szkół);
- b) uczniów oddziałów III klasy gimnazjum i ich rodziców o przebiegu egzaminu gimnazjalnego (159).

3. Na dzień 10 grudnia 2018 r. informacje o egzaminie ósmoklasisty lub egzaminie gimnazjalnym zostały uczniom przekazane w ok. 308 szkołach; w 5 szkołach jeszcze nie przekazano takich informacji.

4. Uczniom informacje o egzaminie ósmoklasisty / egzaminie gimnazjalnym zostały przekazane przez:

- wychowawcę klasy podczas zajęć z wychowawcą (301 szkół);
- nauczyciela przedmiotu objętego egzaminem podczas swoich zajęć (299);
- przez pedagoga szkolnego (115);
- w niektórych szkołach informacje przekazuje dyrektor na specjalnym spotkaniu informacyjnym dla uczniów lub wicedyrektor na lekcji wychowawczej;
- uczniowie zostali zobowiązani do zapoznania się samodzielnie z informacjami o egzaminie (89)

5. Uczniowie we wszystkich szkołach mają zapewniony stały dostęp do informacji o egzaminie zewnętrznym poprzez:

- zamieszczenie ich w szkolnej gablocie (tablica ogłoszeń, gazetka) (252);
- zamieszczenie w gablocie szkolnej (lub innym widocznym miejscu) adresów stron internetowych (np. MEN, CKE, OKE), na których znajdują się informacje o egzaminie (266);
- zamieszczenie w widocznym miejscu w gabinetach przedmiotowych (język polski, język obcy, matematyka) (199) oraz w gabinecie wychowawcy klasy (160);
- udostępnienie w bibliotece szkolnej (198);

a także w wielu szkołach:

- zamieszczono je na stronie internetowej szkoły (specjalne zakładki);
- uczniowie otrzymali broszury z informacjami lub adresami stron;
- wydrukowano informator dla każdego ucznia;
- są dostępne w gabinecie pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego, wychowawcy klasy lub dyrektora;
- są dostępne w wiadomościach LIBRUSA.

6. Rodzicom podstawowe informacje o egzaminie ósmoklasisty / egzaminie gimnazjalnym (terminy, czas trwania, rodzaj zadań, inne) zostały przekazane przez:

- wychowawcę klasy na spotkaniu z rodzicami (294);
- dyrektora na ogólnym spotkaniu dyrektora z rodzicami (242);

- nauczycieli poszczególnych przedmiotów objętych egzaminem na spotkaniu z rodzicami (150);
- za pośrednictwem ulotek lub innych materiałów informacyjnych (159);
- za pośrednictwem dziennika elektronicznego (109);
- w gablocie szkolnej (lub innym widocznym miejscu) podano adresy stron internetowych (np. MEN, CKE, OKE), na których znajdują się informacje o egzaminie (250);
- są dostępne dla rodziców w bibliotece szkolnej (198);
a także, w niektórych szkołach:
- informacje są dostępne na stronie internetowej szkoły;
- rodzice mają stały dostęp do informacji w gabinecie pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego, wychowawcy klasy lub dyrektora;
- uczniom przekazano broszurki z informacjami.

7. We wszystkich szkołach, oprócz 1 szkoły, planuje się w roku szkolnym 2018/2019 przeprowadzenie próbnego egzaminu zewnętrznego, w tym:

- jeden raz w roku szkolnym (152);
- dwa razy w roku szkolnym (148);
- więcej niż dwa razy (96);
- w ogóle nie planuje (1).

8. Wyniki egzaminów próbnych są wykorzystywane przez szkoły do:

- omawiania z każdym uczniem jego słabych i mocnych stron (305);
- do modyfikacji planu pracy nauczyciela (300);
- modyfikacji form i metod pracy z uczniami stosowanych podczas zajęć edukacyjnych (291);
- wprowadzania większej liczby określonych zadań lub ćwiczeń (286);
- organizowania dodatkowych zajęć dla uczniów, którzy uzyskali najslabsze wyniki (227);
- oceniania bieżącego - uczeń uzyskuje ocenę wpisywana do dziennika lekcyjnego (10).

9. W większości szkół uczniowie klas VIII szkoły podstawowej i oddziałów III klas gimnazjum są w szkole informowani o rekrutacji w roku szkolnym 2018/2019 do szkół ponadpodstawowych i szkół ponadgimnazjalnych, w tym:

- o tym, że dotychczasowe szkoły ponadgimnazjalne organizują dodatkowe oddziały dla absolwentów szkół podstawowych, przez co wszyscy absolwenci mają zapewnione w szkole miejsce (249);
- o zasadach rekrutacji na rok szkolny 2019/2020 (227);
- o maksymalnej liczbie punktów rekrutacyjnych i zasadach ich uzyskiwania (177);
- o zasadach rekrutacji będą informowani w najbliższym czasie (214)

10. Informacje o rekrutacji na rok szkolny 2019/2020 są uczniom (i rodzicom) udostępniane poprzez zamieszczenie ich:

- w szkolnej gablocie (tablica ogłoszeń, gazetka) (224);
- w widocznym miejscu w gabinecie wychowawcy klasy (141);
- w bibliotece szkolnej (174);
- na stronie internetowej szkoły (w wielu szkołach)

11. Plakat MEN – *Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2019/2020* został umieszczony w widocznym miejscu w ok. 214 szkołach.

Sformułowano następujące wnioski:

1. W zdecydowanej większości szkół podstawowych i gimnazjów województwa lubuskiego informacje o egzaminach zewnętrznych (egzamin ósmoklasisty/egzamin gimnazjalny) oraz zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych – są upowszechniane wśród uczniów i rodziców z zastosowaniem różnych sposobów.
2. Szkoły przeprowadzają próbne egzaminy zewnętrzne głównie w celu doskonalenia procesu edukacyjnego i właściwego przygotowania uczniów.
3. W województwie lubuskim 10 szkół wykorzystuje wyniki egzaminów próbnych do ocenia bieżącego, co nie jest zgodne z prawem oświatowym.
4. W większości szkół uczniowie są informowani o ogólnych zasadach rekrutacji na rok szkolny 2019/2020, jednak nie wszystkie szkoły informują uczniów o tym, że wszyscy absolwenci, zgodnie z zasadami rekrutacji, będą mieli zapewnione miejsce odpowiednio w szkole ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej (dotyczy to ok. 64 szkół).

5. Sprawozdania dyrektorów szkół z realizacji programu

Zgodnie z harmonogramem zadań określonym w Programie Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*”, szkoły uczestniczące w programie, po ogłoszeniu wyników egzaminu ósmoklasisty, opracowują sprawozdanie z realizacji prowadzonych działań uwzględniające ich ocenę w kontekście wyników egzaminu uzyskanych przez uczniów szkoły. Sprawozdanie z realizacji zaplanowanych w ramach programu i realizowanych w szkole działań, połączone z ich ewaluacją dokonaną w odniesieniu do wyników uzyskanych przez uczniów klasy VIII na egzaminie zewnętrznym powinno zawierać wnioski i rekomendacje dla szkoły, które powinna wykorzystać do modyfikacji swoich działań w następnym roku szkolnym.

Kuratorium oświaty, monitorując realizację programu, poprosiło dyrektorów szkół o wypełnienie ankiety, której wzór (załącznik nr 5) został przekazany do szkół w czerwcu pocztą elektroniczną przez wizytatorów rejonowych. Ankieta miała nazwę: *Sprawozdanie Dyrektora Szkoły z realizacji Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty „Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad*

procesem kształcenia w szkole podstawowej” w roku szkolnym 2018/2019. W komunikacie prosiliśmy, by wypełnić ją na podstawie własnego sprawozdania z realizacji działań zaplanowanych przez szkołę na początku roku szkolnego i przekazać do wizytatora w terminie do 30 czerwca 2019 r.

Z zadania wywiązało się 90,31% szkół, które przystąpiły do programu. Dyrektorzy szkół opracowali sprawozdania według wzoru przygotowanego dla potrzeb realizacji programu. Przedstawiali w nich przebieg działań, oceniali pracę nauczycieli tworzących zespół zadaniowy, odnosili się do zewnętrznych form doskonalenia zawodowego, kryteriów sukcesu opracowywanych dla nauczycieli. Kierujący szkołą analizowali sprawowany nadzór pedagogiczny w obszarze planowania i organizacji procesu dydaktycznego. Ponadto dokonali analizy uzyskanych wyników na egzaminie ósmoklasisty oraz przekazywali uwagi dotyczące realizacji programu. Analiza sprawozdań dyrektorów pozwoliła na zebranie danych procentowych szkół w województwie lubuskim. Dane te ilustrują odpowiedzi umieszczone poniżej.

- Opracowany we wrześniu 2018 r. plan działań na rok szkolny 2018/2019 w ramach programu LKO, którego celem było wspomaganie szkół w optymalnym przygotowaniu się do egzaminu ósmoklasisty, był:

W pełni realizowany	70,93%
Częściowo realizowany	18,43%
Modyfikowany	24,37%
Pomocny	36,25%
Pracowaliśmy bez planu	3,75%

- Nauczyciele przedmiotów objętych egzaminem:

Tworzyli formalny zespół zadaniowy, powołany przez dyrektora	75,62%
Tworzyli nieformalny zespół nauczycieli wspólnie pracujących	15,93%
Pracowali indywidualnie	8,45 %

- W zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego w zakresie egzaminu ósmoklasisty uczestniczyli:

Wszyscy nauczyciele uczący przedmiotów egzaminacyjnych	58,12%
Niektórzy nauczyciele	38,76%
Nikt nie uczestniczył	3,12 %

- W szkole opracowano kryteria sukcesu nauczyciela w zakresie efektywnego przygotowania każdego ucznia do egzaminu ósmoklasisty:

Tak	Nie
54,37%	45,63%

- Czy w bieżącym roku szkolnym, w związku z realizacją nowej podstawy programowej oraz egzaminem ósmoklasisty przeprowadzanym w szkole po raz pierwszy, dyrektor wzmocnił wewnętrzny nadzór pedagogiczny sprawowany w obszarze planowania i organizacji procesu edukacyjnego?

Tak	Nie
92,18%	7,82%

- W ocenie dyrektora, wewnętrzny nadzór pedagogiczny był wzmocniony, w szczególności w zakresie:

Zgodności z podstawą programową treści programowych realizowanych przez nauczycieli (głównie w klasach VIII i VII)	84,06%
Dostosowania do potrzeb i możliwości uczniów form i metod pracy podczas zajęć edukacyjnych	84,68%
Wspierającej i motywującej funkcji oceniania bieżącego	62,81%
Wspomagającej roli nauczyciela w procesie uczenia się, w tym stosowania indywidualizacji nauczania w zależności od potrzeb i możliwości uczniów	68,43 %

Dyrektorzy szkół wzmacniali nadzór pedagogiczny także w innym zakresie niż wymieniony powyżej. W swoich sprawozdaniach wymieniali następujące obszary, nad którymi w sposób szczególny w roku szkolnym wzmocnili nadzór pedagogiczny:

- Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów.
- Przebieg procesów edukacyjnych, zachodzących na poszczególnych lekcjach w grupach ósmoklasistów.
- Kształcenie umiejętności uczenia się i wspierania mocnych stron ucznia.
- Efektywność i skuteczność uczestnictwa uczniów w konkursach przedmiotowych i artystycznych.
- Efektywność prowadzonych zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.
- Wspierająca funkcja elementów oceny kształtującej, prawidłowość oceniania wiedzy i umiejętności uczniów oraz systematyczność oceniania.
- Wymiana doświadczeń między nauczycielami poprzez lekcje koleżeńskie w obecności dyrektora szkoły w klasie VIII. Świadomy udział nauczyciela w lekcjach otwartych.
- Obserwacja zajęć edukacyjnych jednego oddziału (*w ślad za klasą VIII*).
- Szkolenia zewnętrzne z oceniania kształtującego, umiejętność skutecznego uczenia się uczniów, motywowanie uczniów do nauki.
- Dostosowanie doskonalenia zawodowego do potrzeb nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych, skorzystanie z ofert ośrodków doskonalenia z innych województw.

- Efektywność zintegrowanych działań podejmowanych w ramach korelacji międzyprzedmiotowej.
 - Monitorowanie procesu dydaktycznego poprzez cykliczne spotkania dyrektora z nauczycielami uczącymi w kl. VIII.
 - Kontrola pracy zespołów przedmiotowych.
 - Efektywne wykorzystanie zastępstw doraźnych.
 - Monitorowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.
 - Bieżąca i okresowa analiza stopnia realizacji planu przygotowania uczniów do egzaminu zewnętrznego.
 - Monitorowanie efektów kształcenia, w tym przygotowania i przeprowadzania diagnoz przedmiotowych i egzaminów próbnych, analizy wyników diagnoz i wdrażania działań z nich wynikających.
 - Ocena efektywności informacji zwrotnej udzielonej uczniom i ich rodzicom.
 - Współpraca z rodzicami w celu motywowania uczniów do nauki i uczęszczania na zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Ustalanie z rodzicami wspólnych celów sprzyjających procesowi dydaktycznemu i wychowawczemu.
 - Ocena skuteczności pracy nad poziomem umiejętności czytania ze zrozumieniem.
 - Tworzenie i wzmocnienie relacji nauczyciel-uczeń.
 - Przygotowanie i realizacja dobrej lekcji.
 - Doskonalenie u uczniów umiejętności argumentacji i formułowania wniosków, rozwijanie umiejętności twórczego myślenia, kreatywności i innowacyjności.
 - Wykorzystanie TIK w procesie przygotowania ucznia do egzaminu zewnętrznego.
 - Motywowanie uczniów do uczenia się poprzez realizację podstawy programowej w warunkach pozaszkolnych.
 - Celowość zadawania uczniom zadań domowych.
- Wspomagająca funkcja wewnętrznego nadzoru pedagogicznego w bieżącym roku szkolnym w szkole polegała głównie na:

Inspirowaniu i umożliwieniu nauczycielom udziału w różnych formach zewnętrznego doskonalenia zawodowego	81,12 %
Zachęcaniu do pracy zespołowej i dzielenia się wiedzą oraz doświadczeniem	83,12%
Umożliwieniu przeprowadzenia lekcji otwartej i dyskusji na temat efektywnych sposobów uczenia	45,56%
Organizowaniu szkoleniowych rad pedagogicznych	68,12%
Zakupie pomocy dydaktycznych, zaopatrzeniu biblioteki szkolnej w materiały i publikacje dotyczące egzaminu ósmoklasisty	55,93%

W ocenie dyrektorów szkół województwa lubuskiego wspomagająca funkcja wewnętrznego nadzoru pedagogicznego polegała także na:

- Przeprowadzeniu dostosowanej do potrzeb szkoły ewaluacji wewnętrznej.
 - Prowadzenie zajęć otwartych przez dyrektora szkoły.
 - Organizacji próbnych egzaminów ósmoklasisty.
 - Opracowaniu bieżących narzędzi do ćwiczenia umiejętności sprawdzanych na egzaminach zewnętrznych i ich udostępnianie i wykorzystywanie w diagnozowaniu.
 - Bieżącej analizie realizacji planu postępów uczniów podczas spotkań zespołów nauczycieli uczących w poszczególnych zespołach klasowych, ich modyfikacja i wyznaczanie kierunków działania.
 - Ukierunkowaniu pracy nauczycieli na wykorzystanie w bieżącej pracy nowoczesnych technik nauczania, w tym: współprowadzenia zajęć (CLIL), wykorzystania Inteligencji Wielorakich w procesie planowania lekcji, wzajemne uczenie się uczniów (praca w grupach najczęściej używaną formą pracy), świadome uczenie się uczniów (stosowanie szeroko pojętej Informacji Zwrotnej (U-U, U-N, N-U, G-G) na każdej lekcji.
 - Przekazywaniu przez dyrektora szkoły systematycznej i rzetelnej informacji zwrotnej zespołowi nauczycieli przygotowujących uczniów do egzaminu zewnętrznego podczas spotkań dyrektora z nauczycielami.
 - Diagnozie stylów uczenia się uczniów i doborze odpowiednich metod nauczania.
 - Tworzeniu warunków do realizacji projektów rozwijających u uczniów kompetencje językowe, polonistyczne, komunikacyjne, matematyczne.
 - Opracowaniu metaplanu polegającego na wspieraniu się nauczycieli.
 - Inspirowaniu nauczycieli do nabycia uprawnień egzaminatora.
 - Stworzeniu nauczycielom możliwości udziału w e-szkoleniach.
- Dyrektorzy szkół podawali wyniki uczniów szkoły uzyskane na egzaminie ósmoklasisty z uwzględnieniem wszystkich przedmiotów objętych egzaminem, liczbę uczniów przystępujących do egzaminu, średni wynik punktowy, średni wynik procentowy oraz stanin dla każdego egzaminu. Dokładna analiza wyników szkół została przedstawiona w *Rozdziale III*.
- Czy w ocenie dyrektora i rady pedagogicznej, uwzględniając specyfikę szkoły, średnie wyniki % uzyskane przez uczniów szkoły na egzaminie ósmoklasisty w bieżącym roku szkolnym, są:

Satysfakcjonujące	14,68%
Bardzo dobre	10,62%
Zadowolające	29,37%
Słabe	11,56%
Trudno podać jedną ocenę, gdyż średnie wyniki uzyskane przez uczniów szkoły z poszczególnych egzaminów znacznie różnią się	23,75%
Nie udzielono odpowiedzi	1%

6. Sprawozdania placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli

Trzy placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli (Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze, Samorządowy Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa w Zielonej Górze), współpracujące w realizacji programu *Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia w szkole podstawowej* z Lubuskim Kuratorem Oświaty podejmowały różne działania, w tym: zorganizowały konferencje przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty, szkoliły rady pedagogiczne, przeprowadziły warsztaty metodyczne na temat realizacji nowej podstawy programowej przy zastosowaniu form i metod pracy adekwatnych do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów, motywujących ich do uczenia się i rozwoju. W swoich działaniach przedstawiły i zrealizowały ofertę skierowaną do dyrektorów szkół, w tym przeprowadziły warsztaty doskonalące umiejętności dyrektorów w zakresie planowania, organizowania i realizowania procesów edukacyjnych, doskonaliły umiejętności dyrektorów w zakresie wykorzystywania wyników i wniosków z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz wniosków z nadzoru sprawowanego przez Lubuskiego Kuratora Oświaty, wyników badań wewnętrznych i zewnętrznych do doskonalenia jakości pracy, prowadziły konsultacje indywidualne w zakresie tematyki dotyczącej sprawowanego nadzoru. Zbiorcze dane liczbowe zrealizowanych w roku szkolnym 2018/2019 form doskonalenia zawodowego nauczycieli, wpisujących się w zadania wskazane w programie przez prezentuje tabela nr 4.

Tabela 4. *Formy doskonalenia zawodowego realizowane w roku szkolnym 2018/2019 przez trzy placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli w województwie lubuskim w ramach programu LKO dla szkół podstawowych*

Lp.	Rodzaj formy doskonalenia zawodowego	Liczba zorganizowanych spotkań	Liczba uczestników
1.	Konferencje przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli szkół podstawowych na temat zmian programowych i egzaminu ósmoklasisty dla nauczycieli języka polskiego, matematyki, języków obcych i innych przedmiotów, które zostaną objęte egzaminem	21	1126
2.	Szkolenia rad pedagogicznych nt. egzaminu ósmoklasisty	66	1660
3.	Warsztaty metodyczne dla nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty	72	1227
4.	Warsztaty (lub inna forma) doskonalące umiejętności dyrektorów szkół w zakresie planowania, organizowania i realizowania procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się oraz monitorowania efektywności podejmowanych działań.	9	422
5.	Formy doskonalenia zawodowego dla dyrektorów w zakresie wykorzystywania wyników i wniosków z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz	27	57

	wniosków z nadzoru sprawowanego przez Lubuskiego Kuratora Oświaty, a także wyników badań wewnętrznych i zewnętrznych do doskonalenia jakości pracy szkoły i podnoszenia efektywności kształcenia uczniów.		
6.	Konsultacje indywidualne dla dyrektorów szkół w zakresie tematyki dotyczącej sprawowania nadzoru pedagogicznego nad przebiegiem procesu kształcenia.	35	35
7.	Inne formy doskonalenia zawodowego lub działania prowadzone w ramach programu LKO	93	2361
8.	RAZEM	323	6888

Wnioski dotyczące realizacji zadań w ramach programu:

- Placówki zrealizowały zdecydowaną większość zaplanowanych form doskonalenia zawodowego nauczycieli wpisujących się w tematykę wskazaną w programie.
- Największą popularnością cieszyły się wojewódzkie konferencje z przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty, szkolenia rad pedagogicznych oraz warsztaty metodyczne dla nauczycieli.
- Doskonaleniem zawodowym zostali objęci wszyscy dyrektorzy.
- W większości form liczba uczestników przewyższała zaplanowaną liczbę osób.
- Dzięki konferencjom przedmiotowo-metodycznym, szkoleniom rad pedagogicznych oraz warsztatom metodycznym wiedza o egzaminie ósmoklasisty została upowszechniona wśród nauczycieli szkół podstawowych, również tych, którzy nie uczą przedmiotów egzaminacyjnych.
- Najmniej popularne okazały się formy doskonalenia dla dyrektorów w zakresie wykorzystywania wyników i wniosków ze sprawowanego nadzoru.
- Konsultacje indywidualne w części realizowane były w ramach tzw. *Pakietu Startowego* dla nowo powołanych dyrektorów.
- Niewielu dyrektorów korzystało z indywidualnych konsultacji w zakresie tematyki dotyczącej sprawowanego nadzoru.
- W proponowanych form doskonalenia w większości korzystali nauczyciele.
- Większość zrealizowanych form doskonalenia uzyskała wysokie wyniki ewaluacji.

Uwagi i rekomendacje placówek na kolejny rok szkolny:

- Wprowadzić priorytetowe obszary w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli: nowoczesna metodyka; praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych; rozwój osobisty nauczyciela w kontekście motywowania do pracy.
- W roku szkolnym 2018/2019 należy zaplanować formy dla dyrektorów szkół podstawowych doskonalące ich umiejętności planowania i sprawowania nadzoru pedagogicznego nad realizacją podstawy programowej z historii, biologii, chemii, fizyki i geografii w kontekście egzaminu ósmoklasisty, jaki ma po raz pierwszy zostać przeprowadzony w kwietniu 2022 r.

- Konieczne wydaje się doskonalenie dyrektorów szkół w zakresie motywowania nauczycieli do ograniczania podawczych metod prowadzenia lekcji na rzecz metod aktywnych, w tym problemowych.
- Zorganizować większą liczbę konferencji wojewódzkich połączonych z warsztatami.
- Zaplanować w ofercie większą liczbę form doskonalenia dla wicedyrektorów szkół.

ROZDZIAŁ III. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

1. Informacje ogólne o wynikach egzaminu w województwie lubuskim

Z danych przedstawionych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną i Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu (opracowanie dostępne na stronie internetowej: https://www.oke.poznan.pl/files/cms/562/komun_e8_192_lubuskie.pdf) wynika, że:

- 1) W województwie lubuskim do egzaminu ósmoklasisty w terminie 15-17 kwietnia 2019 r. przystąpiło **9901 uczniów** VIII klas szkół podstawowych oraz szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w czerwcu do egzaminu przystąpiło 58 uczniów;
- 2) Około 97 % uczniów piszących egzamin korzystało z arkusza w wersji standardowej, a ok. 3% - z arkusza dostosowanego do potrzeb uczniów: z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, niewidzących i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.
- 3) Większość piszących egzamin uczniów – 57 % to uczniowie szkół wiejskich i małych miasteczek do 20 tys. mieszkańców, 43% - to uczniowie miast o liczbie mieszkańców od 20 tys. – 100 tys. mieszkańców i powyżej 100 tys.
- 4) **Średnie wyniki procentowe** uzyskane przez uczniów województwa lubuskiego (WL) korzystających na egzaminie ósmoklasisty z arkusza standardowego, uplasowały się w odniesieniu do średniego wyniku w okręgu i kraju następująco:
 - **język polski** – średni wynik % WL - **60,76 jest wyższy** od średniego wyniku w okręgu (60,50) i niższy od średniego wyniku w kraju (63);
 - **matematyka** - średni wynik % WL – **41,69 jest niższy** od średniego wyniku w okręgu (42,07) i niższy od średniego wyniku w kraju (45);
 - **język angielski** - średni wynik % WL – **58,40 jest wyższy** od średniego wyniku w okręgu (56,68) i niższy od średniego wyniku w kraju (59);
 - **język niemiecki** - średni wynik % WL – **40,40 jest wyższy** od średniego wyniku w okręgu (39,49) i niższy od średniego wyniku w kraju (42);
- 5) Rozkład wyników w zależności od lokalizacji, podany przez OKE w Poznaniu, wskazuje, że najlepsze wyniki na egzaminie ósmoklasisty uzyskiwali uczniowie miast, w których liczba mieszkańców jest wyższa od 100 tys. oraz miast liczących od 20 tys. do 100 tys., najłabsze – uczniowie szkół z terenu wiejskiego i małych miasteczek.

2. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w układzie powiatowym województwa lubuskiego

Poniższa tabela nr 5 prezentuje średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty dla 14 powiatów województwa lubuskiego w zestawieniu z średnim wynikiem województwa, okręgu i kraju. Powiaty zapisano z uwzględnieniem ich położenia w północnej lub południowej części województwa. Pomarańczowym kolorem zaznaczono średni wyniki egzaminu, uzyskany przez szkoły na terenie danego powiatu, który jest niższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu. Czerwoną trzcinką zaznaczono średni wyniki egzaminu, uzyskany przez szkoły na terenie danego powiatu, który jest wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu. Niebieską trzcinką zaznaczono średni wynik egzaminu dla powiatu, który jest wyższy od średniego wyniku okręgu, ale niższy od średniego wyniku województwa lubuskiego.

Tabela 5. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty uzyskane w roku szkolnym 2018/2019 przez szkoły z terenu poszczególnych powiatów województwa lubuskiego.

	język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki	język francuski	język rosyjski
Kraj	63,00	45,00	59,00	42,00	61,00	48,00
Okrąg	60,50	42,07	56,68	39,49	46,18	32,70
Województwo lubuskie	60,76	41,69	58,40	40,40	55,00	57,50
<i>Powiaty północnej części województwa (7):</i>						
gorzowski	63,37	44,67	59,37	37,97		
międzyrzecki	58,25	36,86	54,67	40,37		
ślubicki	58,55	37,57	54,90	42,94		
sulęciński	60,89	37,41	49,0	39,06		
świebodziński	58,10	38,30	54,65	38,31		
strzelecko-drezdenecki	56,97	35,08	53,29	38,71		
Miasto Gorzów Wielkopolski	62,57	47,09	62,33	44,19		
<i>Powiaty południowej części województwa (7):</i>						
krośnieński	58,31	39,85	51,96	40,71		
nowosolski	60,24	39,32	58,15	37,51		
wschowski	54,87	39,27	47,81	34,20		
zielonogórski	58,02	37,27	52,58	35,28		
żagański	59,63	37,14	54,46	39,15		
żarski	62,08	41,07	59,33	39,9	100,00	
Miasto Zielona Góra	63,20	49,45	66,38	53,01	10,00	57,50

Z danych liczbowych przedstawionych w powyższej tabeli wynikają następujące wnioski i uwagi:

- Najlepsze wyniki egzaminu ósmoklasisty uzyskały miasta na prawach powiatu tj. **miasto Gorzów Wielkopolski i miasto Zielona Góra**. W obu przypadkach średni

wynik procentowy egzaminu z języka polskiego, matematyki i języka obcego – był wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego, okręgi i kraju;

- **Powiat gorzowski** w odniesieniu do trzech egzaminów (język polski, matematyka, język angielski) ma średni wynik egzaminu wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu;
- W **powiecie żarskim** średni wynik egzaminu z języka polskiego i języka angielskiego jest wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu, a średni wynik z języka niemieckiego jest niższy od średniego wyniku województwa lubuskiego, ale wyższy od średniego wyniku okręgu;
- W **powiecie sulęcińskim** średni wynik egzaminu z języka polskiego jest wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu;
- W powiatach **słubickim i krośnieńskim** średni wynik egzaminu z języka niemieckiego jest wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu, a w powiecie międzyrzeckim od średniego wyniku w okręgu;
- W **powiecie nowosolskim** średni wynik egzaminu z języka angielskiego jest niższy od średniego wyniku województwa lubuskiego, ale wyższy od średniego wyniku okręgu;
- W pięciu powiatach (**świebodziński, strzelecko–dreźniecki, wschowski, zielonogórski, żagański**) średnie wyniki egzaminu ze wszystkich przedmiotów są **niższe** od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu.

3. Średnie wyniki procentowe i staniny szkół w układzie terytorialnym

W tabelach od 6 do 19, znajdujących się w podrozdziałach 3.1 i 3.2 niniejszego rozdziału raportu, zostały przedstawiane wyniki procentowe oraz staniny uzyskane przez szkoły (uczestniczące w programie) z terenu poszczególnych gmin i powiatów, w odniesieniu do średniego wyniku % gminy, powiatu i województwa lubuskiego. Przy czym wynik województwa w przypadku trzech egzaminów jest wyższy od wyniku okręgu i tylko średni wynik z matematyki jest niższy. Kolorem zielonym zaznaczono szkoły, których średnie wyniki procentowe ze wszystkich egzaminów zdawanych przez uczniów szkoły były wyższe od średniego wyniku procentowego gminy, powiatu i województwa lubuskiego, uznając, że są to szkoły z najlepszymi wynikami na terenie danego powiatu. Kolorem ciemnozielonym zaznaczono wyniki egzaminów plasujące szkołę w 9 staninie. Kolorem ciemnopomarańczowym zaznaczono szkoły, których średnie wyniki procentowe ze wszystkich egzaminów zdawanych przez uczniów szkoły były niższe od średniego wyniku procentowego gminy, powiatu i województwa lubuskiego, uznając, że są to szkoły z najslabszymi wynikami na terenie danego powiatu. Kolorem jasnopomarańczowym zaznaczono wyniki egzaminów niższe od średniego wyniku procentowego gminy, powiatu i województwa lubuskiego, zwracając uwagę na konieczność podjęcia działań w celu poprawy efektywności kształcenia w obszarze przedmiotu objętego egzaminem.

3.1 Wyniki szkół z terenu powiatów północnej części województwa lubuskiego

Tabela 6. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego w odniesieniu do średniego wyniku województwa i okręgu.

MIASTO GORZÓW WIELKOPOLSKI, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 18													
	język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski		
Okręg	60,50		42,07		56,68		39,49		46,18		32,70		
Województwo lubuskie	60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50		
Miasto Gorzów Wielkopolski	65,27		47,09		62,33		44,19		-		-		
Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	
1 Szkoła Podstawowa nr 1 w Gorzowie Wlkp.	47,94	2	35,00	4	43,57	3	-	-					
2 Szkoła Podstawowa nr 4 w Gorzowie Wlkp.	59,54	4	50,02	6	66,98	7	51,00	7					
3 Szkoła Podstawowa nr 9 w Gorzowie Wlkp.	74,60	8	48,11	6	66,50	7	52,25	7					
4 Szkoła Podstawowa nr 10 w Gorzowie Wlkp.	66,26	6	35,09	4	56,76	5	-	-					
5 Szkoła Podstawowa nr 12 w Gorzowie Wlkp.	63,18	5	46,68	6	75,00	8	36,16	5					
6 Szkoła Podstawowa nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałami Sportowymi w Gorzowie Wlkp.	62,86	5	46,42	6	58,12	6	44,75	6					
7 Szkoła Podstawowa nr 16 z Oddziałami Integ. w Gorzowie Wlkp.	68,12	6	39,45	4	53,79	5	100	9					
8 Szkoła Podstawowa nr 17 z Oddziałami Sportowymi w Gorzowie Wlkp.	65,21	5	43,70	5	58,49	6	71,00	9					
9 Społeczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Edukacyjnego w Gorzowie Wlkp.	76,18	8	77,71	9	82,68	9	-	-					
10 Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Sportowymi w Gorzowie Wlkp.	71,57	7	55,73	7	73,29	8	61,94	8					
11 Szkoła Podstawowa nr 5 w Gorzowie Wlkp.,	70,09	7	44,92	5	61,54	6	26,66	3					
12 Szkoła Podstawowa nr 6 w Gorzowie Wlkp.	61	5	38,7	4	52,58	5	23,5	2					
13 Szkoła Podstawowa nr 11 w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Gorzowie Wlkp.	60	4	38,95	4	54,38	5	57	7					

14	Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego nr 3 w Gorzowie Wlkp.	66,2	6	50,72	6	62,14	6	57	7				
15	Szkoła Podstawowa nr 15 w Gorzowie Wlkp.	72,42	7	58,92	8	82,32	8	53,17	7				
16	Szkoła Podstawowa nr 20 z Oddziałami Integracyjnymi w Gorzowie Wlkp.	70,56	7	48,87	6	63,68	6	-	-				
17	Szkoła Podstawowa nr 21 w Gorzowie Wlkp.	71,94	7	55,71	7	69,97	7	-	-				
18	Prywatna Szkoła Podstawowa o Profilu Artystycznym w Gorzowie Wlkp.	68,35	7	49,94	6	81,12	8	-	-				

Tabela 7. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu gorzowskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT GORZOWSKI, LICZBA GMIN – 7, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 29													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat gorzowski		63,37		44,67		59,37		37,97		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Kostrzyn nad Odrą		64,12		53,17		66,96		52,56					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Kostrzynie nad Odrą	63,68	5	49,33	6	67,16	7	60	8				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kostrzynie nad Odrą	66,06	6	62,77	8	64,61	7	77	9				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kostrzynie nad Odrą	62,16	5	44,8	5	71,82	7	38,75	5				
4	Szkoła Podstawowa nr 4 w Kostrzynie nad Odrą	-	-	-	-	-	-	-	-				
Gmina Witnica		65,14		43,14		54,04		30					
5	Szkoła Podstawowa nr 1 w Witnicy	59,52	4	45,84	6	59,08	6	-	-				
6	Zespół Edukacyjny w Nowinach Wielkich	70,8	7	44,2	5	48,7	4	-	-				
7	Szkoła Podstawowa w Kamieniu Wielkim	61,82	5	32	3	36,91	2	-	-				
8	Szkoła Podstawowa w Dąbroszynie	70,5	7	36,4	4	48,5	4	39	5				
9	Szkoła Podstawowa w ZSP w Witnicy	63,05	5	44,96	5	51,54	5	12	0				
10	Niepubliczna Szkoła w Sosnach	65,80	6	52,60	7	79,50	8	-	-				
Gmina Bogdaniec		56,03		38,29		58,76							
11	Szkoła Podstawowa w Bogdańcu	59,23	4	41,03	5	55,38	5						
12	Szkoła Podstawowa w Jeninie	59,05	4	37	4	61,56	6	24	2				

13	Szkoła Podstawowa w Jenińcu	54,4	3	43,3	5	97	9	25,75	3				
14	Szkoła Podstawowa w Lubczynie	42	2	30	3	29	1	34	4				
	Gmina Santok	65		43,14		53,35		47,67					
15	Szkoła Podstawowa w Wawrowie	69	7	48,66	6	59,66	6						
16	Szkoła Podstawowa w Janczewie	65	6	41	5	-	-	48	6				
17	Szkoła Podstawowa w Santoku	63,69	5	37,19	4	48,33	4	35	4				
18	Szkoła Podstawowa w Lipkach Wielkich	64,09	5	49,48	6	55	5	50,71	7				
	Gmina Kłodawa	65,21		44,88		63,99		-					
19	Szkoła Podstawowa w Kłodawie	64,29	5	48,67	6	66,41	7	-	-				
20	Szkoła Podstawowa w Różankach	67,39	6	35,83	4	58,3	6	-	-				
	Gmina Lubiszyn	59,72		36,47		48,46		35,94					
21	Szkoła Podstawowa w Lubnie	61	5	26	2	30	2	26	3				
22	Szkoła Podstawowa w Lubiszynie	59,5	4	47	6	48,5	4	36	4				
23	Szkoła Podstawowa w Stawie	61	5	49	6			39,5	5				
24	Szkoła Podstawowa w Ściechowie	56	4	19,7	1	33,5	2	-	-				
25	Szkoła Podstawowa w Baczynie	62,5	5	37,5	4	56,5	5	-	-				
	Gmina Deszczno	65,40		40,64		59,07		35,50					
26	Szkoła Podstawowa w Ulimiu	54,5	3	30	2	38	3	37	4				
27	Szkoła Podstawowa w Boleminie	62	5	31	3	35	2	23	1				
28	Szkoła Podstawowa w Deszcznie	70	7	45,5	6	64,5	6	34	4				
29	Szkoła Podstawowa w Ciecierzycach	65	5	44,7	5	66	7	-	-				

Tabela 8. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu międzyrzeckiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT MIĘDZYRZECKI, LICZBA GMIN 6 - LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 17													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat międzyrzecki		58,25		36,86		54,67		40,37		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Międzyrzecz		57,23		37,49		58,93		40,06					
1	Szkoła Podstawowa nr 1w Międzyrzeczu	51,00	3	25,00	2	44,00	3	43,00	6				
2	Szkoła Podstawowa nr 2w Międzyrzeczu	73,76	8	49,38	6	66,64	7	65,00	8				
3	Szkoła Podstawowa nr 3w Międzyrzeczu	60,49	5	47,09	6	62,18	6	45,71	6				

4	Szkoła Podstawowa nr 4w Międzyrzeczu	53,89	3	40,39	5	63,17	6	36,08	5				
5	Szkoła Podstawowa nr 6w Międzyrzeczu	60,10	4	35,39	4	61,80	6	37,23	5				
6	Szkoła Podstawowa w Bukowcu	73,10	7	49,0	6	58,60	6	36,30	5				
7	Szkoła Podstawowa w Kalawie	55,40	3	27,00	2	-	-	35,60	4				
	Gmina Pszczew	57,70		33,74		42,56		34,13					
8	Szkoła Podstawowa w Pszczewie	57,70	4	33,74	3	42,56	4	34,13	3				
	Gmina Bledzew	62,50		23,29				38,50					
9	Szkoła Podstawowa w Templewie	63,50	5	17,75	1	-	-	29,08	3				
10	Szkoła Podstawowa w Bledzewie	61,5	5	28,83	2			49,42	6				
	Gmina Przytoczna	56		37,86		58,93		40,33					
11	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjn. w Przytocznej	54,14	3	42,53	5	60,19	6	48,33	*				
12	Szkoła Podstawowa w Wierzbnie	57,73	4	26,53	2	32,66	*	38,33	5				
	Gmina Skwierzyna	57,46		37,72		47,89		42,73					
13	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Zespole Edukacyjnym w Skwierzynie	57,68	4	36,8	4	49,02	4	42,73	6				
14	Szkoła Podstawowa w Murzynowie	54,33	3	50,58	7	44,25	3						
15	Spoleczna Szkoła Podstawowa Służb Społecznych „Krag” w Trzebiszewie	55,5	3	26	2	46,3	4						
	Gmina Trzciel	64,21		39,07		56,45		52					
16	Szkoła Podstawowa w ZE w Brójcach	63	5	36,8	4	51,86	5						
17	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjnym w Trzciel	66,19	6	42,81	5	70,12	7	57	7				

Tabela 9. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu słubickiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT SŁUBICKI, LICZBA GMIN – 5, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 14													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat słubicki		58,55		37,57		54,90		42,94		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Słubice		60,29		40,68		59,00		50,00					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Słubiach	57	4	38	4	61	6	51	7				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Słubicach	66	6	41	5	52	5	43	5				

3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Słubicach	60,98	5	37,21	4	60,44	6	95	9				
4	Szkoła Podstawowa w Golicach	-	-	-	-	-	-	-	-				
5	Szkoła Podstawowa w Kunowicach	60,57	5	63,71	8	87,5	9	66,00	8				
6	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Euregio” w Słubicach	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Gmina Górzycza	53,08		28,23		42,25		29,09					
7	Szkoła Podstawowa w Górzycy	47,27	2	28,94	2	67	7	28,73	3				
8	Szkoła Podstawowa w Czarnowie	63	5	30,33	3	40	3	13	0				
9	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Pamięcinie ze Szkołą Filialną w Żabicach	52	3	29	4	17	3	42	5				
	Gmina Rzepin	60,06		39,60		54,59		48,25					
10	Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Rzepinie	64,08	5	44,22	5	56,71	5	58,33	7				
11	Publiczna Szkoła Podstawowa w Kowalowie	50	2	27	2	45,9	4	29	3				
	Gmina Cybinka	59,39		36,24		53,26		34,00					
12	Szkoła Podstawowa w Cybince	61,16	5	36,5	4	57,94	6	34	4				
	Szkoła Podstawowa w Białkowie	53	3	31	3	47	4	-	-				
	Gmina Ośno Lubuskie	53,46		31,70		48,09		20,00					
13	Szkoła Podstawowa w Ośnie Lubuskim	54	3	35	4	52,3	5	-	-				
14	Szkoła Podstawowa w Smogórach	60,4	4	26,9	2	37,8	2	-	-				

Tabela 10. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu sulęcińskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT SULĘCIŃSKI, LICZBA GMIN – 5, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 11													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		60,50		42,07		56,68		39,49		46,18		32,70	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat sulęciński		61,69		37,41		49,07		39,06		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Torzym		63,75		43,18		46,70		38,22					
1	Szkoła Podstawowa w Torzymiu	64,46	5	46,6	6	46,6	4	65,83	8				
2	Szkoła Podstawowa w Boczowie	64,11	5	38,42	4	-	-	39,58	5				
3	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjnym	55,43	3	31,0	3	-	-	30	4				

w Gądkowie Wielkim											
	Gmina Krzeszyce	59,32		38,24		58		22,75			
4	Szkoła Podstawowa w Kołczynie	-	-	-	-	-	-	-	-		
5	Szkoła Podstawowa w Krzeszycach	59,79	4	39,49	4	58,15	6	22,75	2		
	Gmina Lubniewice	70,19		48,29		61,29		50,86			
6	Szkoła Podstawowa w Lubniewicach	70,19	7	48,29	6	61,29	6	50,86	7		
	Gmina Słońsk	53,33		34,03		65,64		35,96			
7	Szkoła Podstawowa w Słońsku	53,33	3	34,03	3	65,64	7	35,96	5		
	Gmina Sulęcín	60,55		33,81		45,18		42,41			
8	Szkoła Podstawowa nr 1 w Sulęcínie	57,64	4	35,73	4	46,55	4	34,47	4		
9	Szkoła Podstawowa nr 2 w Sulęcínie	63,65	5	28,91	2	42,39	3	49,81	7		
10	Szkoła Podstawowa w Trzemesznie Lubuskim	59	4	48,4	6	42,9	3	-	-		
11	Szkoła Podstawowa w Wędrzynie	69	7	28	2	53	5	22	2		

Tabela 11. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu strzelecko-drezdeneckiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI, LICZBA GMIN – 5, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 18													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat strzelecko - drezdenecki		56,97		35,08		53,29		38,71		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Drezdenko	59,35		38,88		57,69		37,48					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Drezdenku	63,05	5	43,48	5	55	5	41,14	5				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Drezdenku	61,52	5	41,04	5	64,39	7	41,04	5				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Drezdenku	61,69	5	39,78	5	74,77	8	34,32	4				
4	Szkoła Podstawowa w Goszczanowie	43	2	28,9	2	27	1	28,11	3				
5	Szkoła Podstawowa w Niegostawiu	50,11	2	28,83	2	38,72	3	-	-				
6	Szkoła Podstawowa w Trzebiczu	62,50	5	41,92	5	-	-	43,67	6				
	Gmina Zwierzyn	61,69		35,88		46,94		-					
7	Szkoła Podstawowa w Górkach Noteckich	56,7	4	26,5	2	40,5	3						
8	Szkoła Podstawowa w Gościmcu	57,6	4	21,5	1	36	2						
9	Szkoła Podstawowa w ZPO w Zwierzynie	65	5	42	5	54	5						
	Gmina Strzelece Krajeńskie	53,89		32,13		50,51		38,99					

10	Szkoła Podstawowa nr 2 w Strzelcach Krajeńskich	53	3	33	3	51	5	47	6				
11	Szkoła Podstawowa w Ogardach	64	6	36	4	-	-	47	6				
12	Szkoła Podstawowa w Bobrowku	60,5	4	25,5	2	88,5	9	30,5	4				
13	Szkoła Podstawowa w Wielisławicach	70	7	45	6	-	-	38,7	5				
14	Szkoła Podstawowa w Tucznie	65	6	44	5	-	-	40	5				
15	Szkoła Podstawowa nr 1 w Strzelcach Krajeńskich	58	4	38,5	4	86	9	36,3	5				
	Gmina Dobiegniew	56,82		32,43		50,29		37,86					
16	Szkoła Podstawowa w Gminnym Zespole Szkół w Dobiegniewie	56,82	4	32,43	3	50,29	4	37,86	5				
	Gmina Stare Kurowo	58,63		36,66		69,50		42,78					
17	Szkoła Podstawowa w Starym Kurowie	62,00	5	37,00	4	69,50	7	41,00	5				
18	Szkoła Podstawowa w Nowym Kurowie	51,27	3	35,18	4	-	-	44,73	6				

Tabela 12. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu świebodzińskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI, LICZBA GMIN – 6, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 19													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		60,50		42,07		56,68		39,49		46,18		32,70	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat świebodziński		58,10		38,30		54,65		40,37					
Gmin/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Świebodzin		55,97		39,32		62,17		37,52					
1	Szkoła Podstawowa nr 1w Świebodziźnie	52,00	5	36,00	4	60,00	6	42,00	5				
2	Szkoła Podstawowa nr 2w Świebodziźnie	-	-	-	-	-	-	-	-				
3	Szkoła Podstawowa nr 3w Świebodziźnie	64,70	6	47,87	6	63,00	6	45,90	6				
4	Szkoła Podstawowa nr 6w Świebodziźnie	-	-	-	-	-	-	-	-				
5	Szkoła Podstawowa nr 7w Świebodziźnie	-	-	-	-	-	-	-	-				
6	Szkoła Podstawowa w Gościkowie	52,95	3	37,20	4	54,80	5	31,71	4				
7	Spoleczna Szkoła Podstawowa w Świebodziźnie	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Gmina Lubrza	56,63		28,40		32,03		-		-			
8	Szkoła Podstawowa w Lubrzy	56,63	4	28,40	2	32,03	2	-	-				
	Gmina Skąpe	64,15		45,02		57,67		37,47		64,15			
9	Szkoła Podstawowa w Ołoboku	65	6	42	5	-	-	35	5				

10	<i>Szkoła Podstawowa w Międzyzlesiu</i>	65,06	6	53	7	62	6	65,06	6				
11	<i>Szkoła Podstawowa w Niekarzynie</i>	61,33	5	38,88	4	50,22	4	-	-				
	Gmina Łagów	64,62		33,64		56,57		41,38					
12	<i>Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszk. w Sieniawie</i>	59,71	4	32,38	3	57,75	*	56,6	*				
13	<i>Samorządowa Szkoła Podstawowa w Łagowie</i>	66	6	37	4	56	5	58	7				
14	<i>Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszk. w Toporowie</i>	63,5	5	24,13	2			25,13	3				
	Gmina Zbąszynek	58,63		37,43		50,52		43,54					
15	<i>Szkoła Podstawowa im. Marcina Rożka w Kosieczynie</i>	68	6	31	3	49	4	-	-				
16	<i>Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integ. im. II Armii Wojska Polskiego w Zbąszynku</i>	55,42	4	38,60	4	49	4	26	*				
17	<i>Szkoła Podstawowa Pomnik Rodła w Dąbrówce Wlkp.</i>	54	3	28,6	2	-	-	44,9	6				
	Gmina Szczaniec	60,50		39,91		47,07		-					
18	<i>Szkoła Podstawowa w Smardzewie</i>	69,63	7	39,18	4	52,71	5	-	-				
19	<i>Szkoła Podstawowa w Szczañcu</i>	55,71	4	40,29	5	50,24	4	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Z danych liczbowych przedstawionych w tabelach 6 - 12, dotyczących średnich wyników egzaminów w szkołach podstawowych północnej części województwa lubuskiego uczestniczących w programie LKO, wynikają poniższe wnioski i uwagi:

- Zgodnie z przyjętym w raporcie kryterium - **13 szkół** uzyskało średnie wyniki **z każdego egzaminu zdanego przez uczniów szkoły** – **wyższe** od średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego (szkoły zaznaczone kolorem zielonym). Wyniki tych szkół, z wyjątkiem matematyki, automatycznie były wyższe od średniego wyniku okręgu, a w wielu przypadkach wyniki niektórych egzaminów szkoły były też wyższe od średniego wyniku w kraju;
- 9 szkół północnej części województwa przynajmniej z jednego egzaminu uzyskało bardzo wysoki średni wynik, plasujący szkołę w najwyższym 9 stanie (w raporcie kolorem ciemnozielonym zaznaczono wynik egzaminu);
- Zgodnie z przyjętym w raporcie kryterium - **13 szkół** uzyskało średnie wyniki **z każdego egzaminu zdanego przez uczniów szkoły** – **niższe** od średniego wyniku w województwie, powiecie i gminie (szkoły zaznaczone kolorem ciemnopomarańczowym), przy czym mogło się zdarzyć, że wynik szkoły był wyższy od wyniku w okręgu (ale niższy od wyniku województwa lubuskiego);
- Oprócz wskazanych wyżej 13 szkół, w innych 40 szkołach, co najmniej z jednego przedmiotu (ale nie ze wszystkich) średni procentowy wynik egzaminu był niższy od

średniego wyniku w województwie, powiecie i gminie (wynik egzaminu zaznaczono kolorem jasnopomarańczowym).

3.2 Wyniki szkół z terenu powiatów południowej części województwa lubuskiego

Tabela 13. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu Miasta Zielona Góra w odniesieniu do średniego wyniku województwa i okręgu.

MIASTO ZIELONA GÓRA, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 22													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		60,50		42,07		56,68		39,49		46,18		32,70	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Miasto Zielona Góra		63,20		49,45		66,38		53,01		10,00		-	
	Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Zielonej Górze	64,43	5	49,38	6	64,58	7	41,12	5	-	-	-	
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Zielonej Górze	70,59	7	72,66	9	84,12	9	83,83	9	-	-	-	
3	Szkoła Podstawowa nr 5 w ZE nr 1 w Zielonej Górze	65,27	6	57,18	7	75,52	8	-	-	-	-	-	
4	Szkoła Podstawowa nr 6 w Zielonej Górze	53,60	3	25,96	2	44,09	3	-	-	-	-	-	
5	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7 w Zielonej Górze	75,12	8	61,78	8	77,56	8	75,59	9	-	-	-	
6	Szkoła Podstawowa nr 8 w Zielonej Górze	68,2	6	62,86	8	79,22	8	-	-	-	-	-	
7	Szkoła Podstawowa nr 10 w ZSOiS w Zielonej Górze	54,1	3	40,00	5	53,8	5	41,4	5	10,00	-	57,5	
8	Szkoła Podstawowa nr 11 w ZE nr 9 w Zielonej Górze	67,11	6	50,4	5	71,19	7	66,3	6	-	-	-	
9	Szkoła Podstawowa nr 13 w Zielonej Górze	59,16	4	35,78	4	56,51	5	46,76	6	-	-	-	
10	Szkoła Podstawowa nr 14 w Zielonej Górze	63,71	5	44,22	5	66,54	7	43,83	6	-	-	-	
11	Szkoła Podstawowa nr 15 w Zielonej Górze	61,38	5	41,61	5	57,61	6	-	-	-	-	-	
12	Szkoła Podstawowa nr 17 w ZE nr 2 w Zielonej Górze	63,79	5	39,59	5	59,69	6	-	-	-	-	-	
13	Szkoła Podstawowa nr 18 w Zielonej Górze	68,52	7	63,91	8	76,40	8	74,44	9	-	-	-	
14	Szkoła Podstawowa nr 21 w ZE nr 3	68,42	6	48,04	6	70,04	7	35,60	5	-	-	-	

	w Zielonej Górze												
15	Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 22 w Zielonej Górze	69,58	7	56,14	7	73,15	8	62,12	8	-	-	-	
16	Europejska Szkoła Podstawowa dr Rahn w Zielonej Górze	61,90	5	35,00	4	85,35	9	83,25	9	-	-	-	
17	Chrześcijańska Szkoła Podstawowa Salomon w Zielonej Górze	65,25	5	49,00	6	80,75	8	-	-	-	-	-	
18	Szkoła Podstawowa nr 24 w Zielonej Górze	63,52	5	52,18	7	65,57	7	70,00	8	-	-	-	
19	Szkoła Podstawowa nr 25 w Zielonej Górze	57,36	4	44,44	5	47,32	4	-	-	-	-	-	
20	Szkoła Podstawowa nr 26 w Zielonej Górze	59,93	4	49,33	6	65,46	7	32,50	4	-	-	-	
21	Szkoła Podstawowa nr 27 w Zielonej Górze	60,54	5	43,04	5	54,33	5	-	-	-	-	-	
22	Szkoła Podstawowa nr 28 w Zielonej Górze	69,03	7	47,39	6	59	6	-	-	-	-	-	

Tabela 14. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu zielonogórskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT ZIELONOGÓRSKI, LICZBA GMIN – 9, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 26													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat zielonogórski		58,02		37,27		52,58		35,28		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Babimost		59,77		40,14		53,94		46,0					
1	Szkoła Podstawowa w Babimoście	67,8	6	46,2	6	64,75	7	-	-	-	-	-	-
2	Szkoła Podstawowa w Nowym Kramsku	48,22	2	29,33	2	-	-	46,0	6	-	-	-	-
3	Szkoła Podstawowa w ZE w Podmoklach Małych	49,82	2	46,91	6	44,91	4	-	-	-	-	-	-
Gmina Bojadła		57,26		33,91		45,0		30,5					
4	Zespół Edukacyjny w Bojadłach	53,33	3	31,52	3	-	-	32,67	4	-	-	-	-
5	Szkoła Podstawowa w Klenicy	63,14	5	37,5	4	45,0	4	21,4	2	-	-	-	-
Gmina Kargowa		53,67		33,37		42,76		33,44					
6	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kargowej	53,67	3	33,37	3	42,76	3	33,44	4	-	-	-	-

	Gmina Trzebiechów	58,96		42,63		46,69		100					
7	<i>Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjnym w Trzebiechowie</i>	58,96	4	42,63	5	46,69	4	100,0	9				
	Gmina Nowogard Bobrzański	61,64		45,18		57,64		31,75					
8	<i>Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowogrodzie Bobrzańskim</i>	56,74	4	42,42	5	47,71	4	-	-				
9	Szkoła Podstawowa nr 2 w Nowogrodzie Bobrzańskim	67,32	6	49,83	6	60,10	6	-	-				
10	<i>Szkoła Podstawowa w Niwiskach</i>	48,50	2	29,63	3	67,00	7	31,75	4				
11	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Pro Novo w Bogaczowie	70,71	7	51,93	7	76,79	8						
12	<i>Szkoła Podstawowa w Dragowinie</i>	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Gmina Świdnica	65,71		44,16		62,27							
13	Szkoła Podstawowa w Świdnicy	67,87	6	44,66	6	64,47	7						
14	<i>Szkoła Podstawowa w Słonem</i>	54,44	3	41,56	5	50,78	5	-	-				
	Gmina Czerwieńsk	66,24		40,27		53,61		25,00					
15	<i>Szkoła Podstawowa w Czerwieńsku</i>	71,16	7	40,51	5	56,41	5	-	-				
16	<i>Szkoła Podstawowa w Nietkowicach</i>	58,7	4	47,5	6	41,9	3	-	-				
17	<i>Szkoła Podstawowa w Nietkowie</i>	64,4	6	38,43	4	60	6	25	3	-			
	Gmina Sulechów	57,77		34,89		54,33		38,97					
18	<i>Szkoła Podstawowa nr 1 w Sulechowie</i>	60,17	4	33,43	3	56,35	5	38,48	5				
19	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Sulechowie	52,63	3	28,56	2	36,2	2	19,83	2				
20	<i>Szkoła Podstawa nr 3 w Sulechowie</i>	54,96	3	35,97	4	56,14	5	60,66	8				
21	<i>Szkoła Podstawowa w Kijach</i>	49,33	2	34,5	3	48,5	4	47	6				
22	<i>Szkoła Podstawowa w Brodach</i>	58,83	4	36,83	4	56,18	5	17	1				
23	Szkoła Podstawowa w Cigacicach	72,33	7	45	6	62	6	-	-				
24	<i>Szkoła Podstawowa w Bukowie</i>	60,4	4	22,6	1	26,2	1	-	-				
25	<i>Szkoła Podstawowa w Kalsku</i>	66	6	42	5	22	1	41	5				
	Gmina Zabór	40,56		24,97		36,91		24,2					
26	<i>Szkoła Podstawowa w Zaborze</i>	54,1	3	38,4	4	49	4	53	7				

Tabela 15. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu krośnieńskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT KROŚNIENSKI, LICZBA GMIN- 7, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 23													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat krośnieński		58,31		39,85		51,96		40,71		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Maszewo		64,30		47,59		51,23		30,00					
1	Szkoła Podstawowa w Gęstowicach	68,18	6	55,36	7	57,70	5	30,00	4				
2	Szkoła Podstawowa w Maszewie	61,63	5	42,25	5	47,19	4	-	-				
Gmina Gubin		61,46		43,98		39,85		47,39					
3	Szkoła Podstawowa w Grabicach	45,72	2	36,43	4	35,40	2	42,76	6				
4	Szkoła Podstawowa w Chlebowie	56,6	4	40,2	5	93	9	31,9	4				
5	Szkoła Podstawowa w Czarnowicach	71,24	7	50,19	6	44,33	3	55,00	7				
Miasto i Gmina Krosno Odrz.		59,50		41,69		55,13		41,44					
6	Szkoła Podstawowa w Wężyskach	61,14	5	35,10	4	37,57	3	-	-				
7	Szkoła Podstawowa nr 3 w Krośnie Odrzańskim	59,21	4	39,94	4	48,80	4	43,97	6				
8	Szkoła Podstawowa w Radnicy	54	3	31	3	31	2	-	-				
9	Szkoła Podstawowa nr 2 w Krośnie Odrzańskim	60	4	42	5	70	7	-	-				
10	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krośnie Odrz.	52,78	3	48,89	6	-	-	38,44	5				
11	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjnym w Osiecznicy	64,11	5	55,72	7	62,06	6	-	-				
Gmina Miasto Gubin		59,14		37,34		51,89		41,62					
12	Szkoła P odstawowa nr 1 w Gubinie	50,36	2	28,09	2	36,84	2	19,50	2				
13	Szkoła Podstawowa nr 2 w Gubinie	56,8	4	38,4	4	54,4	5	38,4	5				
14	Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Gubinie	66,96	6	41,07	5	71,44	7	46,14	6				
Gmina Dąbie		52,17		31,51		44,59		31,70					
15	Szkoła Podstawowa, ul. Głównia 1, 66-600 Krosno Odrz.	51	3	28,25	2	39	3	24	2	-	-	-	-

16	Szkoła Podstawowa w Dąbiu	53,3	3	34	3	48,5	4	38	5	-	-	-	-
	Gmina Bytnica	49,64		36,00		53,73							
17	Szkoła Podstawowa w Zespole Eduk. w Bytnicy	49,64	2	36,00	4	53,73	5	-	-	-	-	-	-
	Gmina Bobrowice	48,45		41,23		40,40		36,00					
18	Szkoła Podstawowa w Bobrowicach	43,85	2	34,69	4	36	1	30	4	-	-	-	-
19	Szkoła Podstawowa w Dychowie	51,8	3	45,9	6	41,5	3	42,6	6	-	-	-	-

Tabela 16. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu nowosolskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT NOWOSOLSKI, LICZBA GMIN – 8, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 22													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat nowosolski		60,24		39,32		58,15		37,51		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Bytom Odrzański	62,15		37,55		57,81		-					
1	Szkoła Podstawowa w Bytomiu Odrzańskim	62,15	5	37,55	4	57,81	6						
	Gmina Nowe Miasteczko	55,82		39,21		51,70		31,58					
2	Szkoła Podstawowa w Nowym Miasteczku	56,87	4	40,13	5	59,50	6	32,86	4				
3	Szkoła Podstawowa w Borowie Wielkim	51,86	3	35,71	4	36,11	2	22,60	2				
	Gmina Koźuchów	54,86		36,56		51,80		34,32					
4	Szkoła Podstawowa nr 1 w Koźuchowie	51,09	3	36,93	4	45,31	4	-	-				
5	Szkoła Podstawowa nr 2 w Koźuchowie	61	5	42,03	5	59,94	6	-	-				
6	Szkoła Podstawowa w Mirocinie Dolnym	45,88	2	23,71	2	98	9	23,38	2				
	Gmina Otyń	54,60		32,54		53,69		56,50					
7	Szkoła Podstawowa w Otyniu	53,77	3	28,9	2	51,65	5	13	1				
8	Szkoła Podstawowa w Niodoradzu	58,55	4	49,73	6	64,10	6	100	9				
	Gmina Siedlisko	62,65		34,97		48,26							
9	Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Siedlisku	60,92	5	33,42	3	49,17	4	-	-				
10	Szkoła Podstawowa w Bielawach	66,21	6	38,7	4	46,1	4	-	-				
	Gmina Kolsko	62,46		41,85		98,0		50,04					

11	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjn. w Kolsku	66,21	6	45,07	6	-	-	54,87	7				
12	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjn. w Konotopie	57,27	4	37,45	4	98,0	9	42,8	6				
	Gmina Nowa Sól	62,35		37,07		51,32		31,0					
13	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjn. w Przyborowie	52,6	3	38,2	4	50,25	4	-	-				
14	Szkoła Podstawowa w Zespole Edukacyjn. w Lubięcinie	69,45	7	42,55	5	46,33	4	42,0	5				
15	Szkoła Podstawowa w Lubieszowie	65,33	6	27,53	2	72,33	7	29,78	4				
	Gmina Miasto Nowa Sól	63,11		42,61		63,69		38,91					
16	Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowej Soli	56,55	4	35,53	4	52,68	5	100,0	9				
17	Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Nowej Soli	60,25	4	24,63	2	31,33	2	38,33	5				
18	Szkoła Podstawowa nr 3 w Nowej Soli	64,0	5	54,72	7	59,64	6	-	-				
19	Szkoła Podstawowa nr 5 w Nowej Soli	62,72	5	41,15	5	66,26	7	-	-				
20	Szkoła Podstawowa nr 6 w Nowej Soli	61,84	5	45,88	6	70,49	7	24,0	2				
21	Szkoła Podstawowa nr 8 w Nowej Soli	67,33	6	44,67	6	65,2	7	-	-				
22	Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Urszuli Ledóchowskiej w Nowej Soli	69,45	7	52,09	7	75,1	8	18,0	1				

Tabela 17. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu wschowskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIAT WSCHOWSKI, LICZBA GMIN – 3, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 13													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat wschowski		54,87		39,27		47,81		34,20		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Gmina Wschowa		56,36		43,55		53,56		35,53					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 we Wschowie	64,1	5	49,79	6	56	5	36,22	5				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 we Wschowie	60,19	4	47,10	6	58,62	6	57,71	6				

3	Szkoła Podstawowa w Konradowie	55,78	4	54,78	7	-	-	36	5				
4	Szkoła Podstawowa w Łysinach	50	2	37	4	48	4	-	-				
5	Szkoła Podstawowa w Osowej Sieni	58,62	4	34,31	3	33,69	2	-	-				
6	Szkoła Podstawowa w Siedlnicy	65,54	6	48,77	6	76,5	8	31,18	4				
	Gmina Slawa	54,91		35,54		42,93		35,54					
7	Szkoła Podstawowa w Ciosańcu	59,29	4	48	6	62,71	6	36,26	5				
8	Szkoła Podstawowa w Sławie	54	3	31	3	42	3	27	3				
9	Szkoła Podstawowa w Krzepielowie	20,27	2	30,26	3	29	1	40,30	4				
10	Szkoła Podstawowa w Starym Strączu	54,43	3	37,5	4	38	3	-	-				
	Gmina Szlichtyngowa	47,88		30,46		37,79		27,92					
11	Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach	41	1	26	2	20	1	-	-				
12	Szkoła Podstawowa w Starych Drzewcach	46,22	2	28	2	-	-	27,11	3				
13	Szkoła Podstawowa w Szlichtyngowej	49,3	2	19	1	51,8	5	28,1	3				

Tabela 18. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu żagańskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIT ŻAGAŃSKI, LICZBA GMIN – 9, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 27/28													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat żagański		59,63		37,14		54,46		39,15		-		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Miasto Żagań	62,59		40,25		60,76		47,50		-	-	-	
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Żaganiu	65,21	6	41,27	5	69,88	7	-	-				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Żaganiu	55,08	3	26,75	2	44	3	-	-				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Żaganiu	61,75	5	48,79	6	66,67	7	-	-				
4	Szkoła Podstawowa nr 4 w Żaganiu	73,2	6	53,7	5	80,2	7	-	-				
5	Szkoła Podstawowa nr 5 w Żaganiu	58	4	36,96	4	50,04	4	56	7				
6	Szkoła Podstawowa nr 7 w Żaganiu	65,33	6	41,54	5	63,82	6	22	2				
	Gmina wiejska Żagań	54,68		37,15		46,00		29,00					

7	Szkoła Podstawowa w Tomaszowie	56,12	4	39,57	4	47	4	-	-				
8	Szkoła Podstawowa w Miodnicy	57	4	31,83	3	65	7	29	3				
9	SP w Zespole Szkolno-Przedszkolny w Bożnowie	-	-	-	-	-	-	-	-				
10	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Mała szkoła” w Bukowinie Bobrzańskiej	22	1	14,33	1	24,33	1	-	-				
	Gmina Malomice	60,41		37,67		39,13		48,38					
11	Szkoła Podstawowa w Chichach	59,2	4	41,7	5	22,5	1	48,4	6				
12	Szkoła Podstawowa w Malomicach	60,83	5	36,28	4	40,28	3	-	-				
	Gmina Szprotawa	56,22		34,24		52,53		36,97					
13	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Szprotawie	63,53	5	37,81	4	55,18	5	49,29	7				
14	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Szprotawie	66,70	6	42,83	5	56,48	5	30	4				
15	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Wiechlicach	50,19	2	26,88	2	43,89	3	34,83	4				
16	Spoleczna Szkoła Podstawowa w Szprotawie	66,8	6	44,35	5	56,55	5	-	-				
17	Szkoła Podstawowa w Lesznie Górnym	-	-	-	-	-	-	-	-				
18	Szkoła Podstawowa w Siecieborzycach	-	-	-	-	-	-	-	-				
19	Szkoła Podstawowa w Długiem	73,6	6	56		61,4		-	-				
20	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Wiechlicach	17,6	1	12,85	1	-	-	16,4	1				
	Gmina Niegosławice	63,04		36,11		50,63		31,58					
21	Szkoła Podstawowa w Przecławiu	56	4	29	2	44	3	28	3				
22	Szkoła Podstawowa w Gościeszowicach	68	6	43	5	54,4	5	35,4	5				
	Gmina Brzeźnica	61,15		31,18		41,58		-					
23	Szkoła Podstawowa w Brzeźnicy	65,28	6	25,72	2	20,21	2	-	-				
24	Szkoła Podstawowa w Wichowie	62,28	5	39,5	4	47,42	4	-	-				
25	Szkoła Podstawowa w Chotkowie	55	3	27,75	2	43,92	3	-	-				
	Gmina Iłowa	57,14		35,90		54,59		49,71					
26	Szkoła Podstawowa w Iłowej	57	4	36	4	55	5	50	-				
27	„Mała Szkoła” Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Koninie	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Gmina Gozdnicza	55,60		38,20		58,38		64,50					

28	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Gozdniczy	55,60	4	38,20	4	58,38	6	64,50	8				
	Gmina Wymiarki	75,23		50		87,50		42,57					
29	Szkoła Podstawowa w Witoszynie	75,23	8	50	6	87,50	9	42,57	6				

Tabela 19. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu żarskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego.

POWIT ŻARSKI, LICZBA GMIN – 10, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 35													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Województwo lubuskie		60,76		41,69		58,40		40,40		55,00		57,50	
Powiat żarski		62,08		41,07		59,33		39,90		100,00			
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Brody	69,10		39,86		55,21		23					
1	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Brodach	69,10	7	39,86	5	55,21	5	23	2				
	Gmina Jasień	62,13		33,03		47,58		40,27					
2	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jasieniu	62,13	5	33,03	3	47,58	4	40,27	5				
3	Szkoła Podstawowa w Wicinie	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Gmina Lipinki Łużyckie	60,37		43		60,09		57,5					
4	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lipinkach Łużyckich	60,37	4	43,00	5	60,09	6	57,5	7				
	Gmina Lubsko	54,72		33,54		54,78		39,12					
5	Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubsku	58,41	4	34,74	4	54,78	9	50,48	6				
6	Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubsku	52,04	3	34,63	4	57,5	6	31,87	4				
7	Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Lubsku	47,04	2	23,83	2	27,5	1	30,32	4				
8	Szkoła Podstawowa w Górzynie	47,67	2	36,94	4	97	9	27,78	4				
9	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lubsku	65,65	6	43,7	5	63	6	39,71	5				
10	Spółeczna SP w Mierkowie	-	-	-	-	-	-	-	-				
11	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lubsku	-	-	-	-	-	-	-	-				

12	<i>Szkoła Podstawowa ZDZ Zielona Góra w Lubsku</i>	54,18	3	29,68	3	47,4	4	32,33	4				
	Gmina Łęknica	51		57,04		69,26		67					
13	<i>Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Publicznych w Łęknicy</i>	51	3	57,04	7	69,2	7	67	8				
	Gmina Przewóz	66,21		39,48		56,79		36,27					
14	<i>Szkoła Podstawowa w Przewoźnie</i>	66,21	6	39,48	5	56,7	5	36,27	5				
	Gmina Trzebiel	60,90		40,47		47,07		47,00					
15	<i>Szkoła Podstawowa w Niwicy</i>	64	5	42,5	5	44,8	4	-	-				
16	<i>Szkoła Podstawowa w Nowych Czaplach</i>	54	3	35,8	4	46,4	4	49,16	7				
17	<i>Szkoła Podstawowa w Trzebielu</i>	63,6	5	42	5	48	4	37	5				
18	<i>Szkoła Podstawowa w Żarkach Wielkich</i>	61,5	5	47,5	6	-	-	48	6				
	Gmina Tuplice	66,56		32,56		43,63		45,41					
19	<i>Szkoła Podstawowa w Tuplicach</i>	66,56	6	32,56	3	43,6	3	45,41	6				
	Gmina Żary	60,11		40,80		50,98		33,38					
20	<i>Szkoła Podstawowa w Bieniowie</i>	53,6	3	30,6	3	46	4	34	4				
21	<i>Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Grabiku</i>	72,28	7	62,28	8	72,1	7	-	-				
22	<i>Szkoła Podstawowa w Lubanicach</i>	71	7	46,67	6	53,1	5	-	-				
23	<i>Szkoła Podstawowa w Miostowicach Dolnych</i>	63,20	5	43,25	5	59	6	37,5	5				
24	<i>Szkoła Podstawowa w Olbrachtowie</i>	65	6	41,5	5	52,5	5	33,4	4				
25	<i>Szkoła Podstawowa w Sieniawie Żarskiej</i>	46,8	2	42,1	5	46,7	4	20	2				
26	<i>Szkoła Podstawowa w Złotniku</i>	55,13	3	34	4	44,3	4	-	-				
	Gmina Miasto Żary	65,47		44,97		63,36		37,92		100			
27	<i>Szkoła Podstawowa nr 1 w Żarach</i>	65,7	6	44,3	5	59	6	15	1				
28	<i>Szkoła Podstawowa nr 2 w Żarach</i>	70,54	7	38,80	4	59	6	-	-				
29	<i>Szkoła Podstawowa nr 3 w ZSP z Oddziałami Int. w Żarach</i>	56	4	29,3	2	48	4	-	-				
30	<i>Szkoła Podstawowa nr 5 w Żarach</i>	67,1	6	41,4	5	58,5	6	32,5	4				
31	<i>Szkoła Podstawowa nr 8 w Żarach</i>	70,12	7	44,86	6	65,8	7	62,75	8				
32	<i>Szkoła Podstawowa nr 10 w Żarach</i>	56	4	40	5	52	5	25	3				
33	<i>Spoleczna Szkoła Podstawowa w Żarach</i>	73,3	7	69,15	9	87,5	9	94	9	100	9		
34	<i>Katolicka Szkoła</i>	81,6	9	76,12	9	86	9	83	9				

	Podstawowa w Żarach												
35	Szkoła Podstawowa ZDZ Zielona Góra w Żarach	12,63	1	11,6	1	-	-	14,74	1				

Z danych liczbowych przedstawionych w tabelach 13 - 19, dotyczących średnich wyników procentowych egzaminów w szkołach podstawowych południowej części województwa lubuskiego uczestniczących w programie LKO, wynikają poniższe **wnioski i uwagi**:

- Zgodnie z przyjętym w raporcie kryterium - **24 szkoły** uzyskały średnie wyniki procentowe **z każdego egzaminu zdawanego przez uczniów szkoły** – **wyższe** od średniego wyniku gminy, powiatu i województwa lubuskiego (szkoły zaznaczone kolorem zielonym). Wyniki tych szkół, z wyjątkiem matematyki, tym samym były wyższe od średniego wyniku okręgu, a w wielu przypadkach wyniki niektórych egzaminów szkoły były też wyższe od średniego wyniku w kraju.
- 13 szkół, przynajmniej z jednego egzaminu, uzyskało bardzo wysoki średni wynik plasujący szkołę w najwyższym 9 stopniu (w raporcie wynik zaznaczono kolorem ciemnozielonym).
- Zgodnie z przyjętym w raporcie kryterium - **24 szkoły** uzyskały średnie wyniki **z każdego egzaminu zdawanego przez uczniów szkoły** – **niższe** od średniego wyniku w województwie, powiecie i gminie (szkoły zaznaczone kolorem ciemnopomarańczowym), przy czym mogło się zdarzyć, że wynik szkoły był wyższy od wyniku w okręgu (ale niższy od wyniku województwa lubuskiego).
- Oprócz wskazanych wyżej 24 szkół, **w innych 36 szkołach**, co najmniej z jednego przedmiotu (ale nie ze wszystkich) średni procentowy wynik egzaminu był niższy od średniego wyniku w województwie, powiecie i gminie (zaznaczono kolorem jasnopomarańczowym).

3.3 Szkoły podstawowe województwa lubuskiego z najwyższymi wynikami egzaminu ósmoklasisty

W województwie lubuskim łącznie 37 szkół (11,8%), które przystąpiły do programu uzyskało średni wynik procentowy egzaminu wyższy od średniego wyniku procentowego gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu. Spośród tych szkół wskazano niżej 5 szkół województwa lubuskiego z najwyższymi wynikami, z kilku egzaminów plasujących szkołę w 9 najwyższym stopniu. Są to:

- 1) **KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA W ŻARACH** (stopnie: 9, 9, 9, 9);
- 2) **SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W ŻARACH** (stopnie: 7, 9, 9, 9, 9);
- 3) **SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA STOWARZYSZENIA EDUKACYJNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM** (stopnie: 8, 9, 9);
- 4) **SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W ZIELONEJ GÓRZE** (stopnie: 7, 9, 9, 9);
- 5) **PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7 W ZIELONEJ GÓRZE** (stopnie: 8, 8, 8, 9).

Jak wynika z danych prezentowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu, które były analizowane przez zespół ds. programu LKO, wysokie wyniki osiągnęła też szkoła spoza programu Lubuskiego Kuratora Oświaty, tj.: **SPOŁECZNA NIEPUBLICZNA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA W SŁUBICACH** (staniny: 6, 9, 9, 9).

Niżej wskazano cztery egzaminy oraz wymieniono szkoły województwa lubuskiego, które uzyskały bardzo wysoki średni wynik procentowy, plasujący szkołę w najwyższym 9 stopniu z poszczególnych egzaminów. Czcionką niebieską zaznaczono szkoły, w których do egzaminu przystąpiła jedna osoba.

Egzamin z języka polskiego:

1. KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W ŻARACH
2. KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. Ś.W. JANA PAWŁA II W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM (*szkoła spoza programem*)

Egzamin z matematyki:

1. SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W ŻARACH
2. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W ZIELONEJ GÓRZE
3. SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA STOWARZYSZENIA EDUKACYJNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
4. KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W ŻARACH
5. SPOŁECZNA NIEPUBLICZNA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W SŁUBICACH

Egzamin z języka angielskiego:

1. KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W ŻARACH
2. SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W ŻARACH
3. SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA STOWARZYSZENIA EDUKACYJNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
4. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W ZIELONEJ GÓRZE
5. EUROPEJSKA SZKOŁA PODSTAWOWA DR RAHN W ZIELONEJ GÓRZE
6. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 W STRZELCACH KRAJEŃSKICH
7. SZKOŁA PODSTAWOWA W KUNOWICACH
8. SZKOŁA PODSTAWOWA W WITOSZYNIE

9. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. KAZIMIERZA KREMERERA W BOBRÓWKU
10. SZKOŁA PODSTAWOWA W JENIŃCU
11. SPOŁECZNA NIEPUBLICZNA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W SŁUBICACH
12. SZKOŁA PODSTAWOWA W CHLEBOWIE
13. SZKOŁA PODSTAWOWA IM.S. ŻEROMSKIEGO W OTYNIU
14. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE W KONOTOPIE
15. SZKOŁA PODSTAWOWA W MIROCINIE DOLNYM

Egzamin z języka niemieckiego:

1. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 17 Z ODDZIAŁAMI SPORTOWYMI IM. A. MICKIEWICZA W GORZOWIE WLKP.
2. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 18 IM. ARKADEGO FIEDLERA W ZIELONEJ GÓRZE
3. PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7 W ZIELONEJ GÓRZE
4. KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W ŻARACH
5. EUROPEJSKA SZKOŁA PODSTAWOWA DR RAHN W ZIELONEJ GÓRZE
6. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 W ZIELONEJ GÓRZE
7. SPOŁECZNA NIEPUBLICZNA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W SŁUBICACH
8. SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 IM. STEFANA CZARNIECKIEGO W SŁUBICACH
9. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W NOWEJ SOLI
10. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. PRZYJACIÓŁ ZIEMI W KOSTRZYNI NAD ODRĄ
11. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W NOWEJ SOLI
12. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. HENRYKA SIENKIEWICZA W NIEDORADZU
13. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II W TRZEBIECHOWIE
14. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 16 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W GORZOWIE WLKP.

15. KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ŚW. JANA PAWŁA II W GORZWIE WLKP.

3.4 Wyniki szkół specjalnych z terenu powiatów północnej i południowej części województwa lubuskiego.

Do egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych specjalnych przystąpili uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, przy czym egzamin nie dotyczył uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub niepełnosprawności sprzężone, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Uczniowie szkół specjalnych przystąpili do egzaminu w warunkach i formach (odrębne arkusze) dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty podane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną oraz Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu nie uwzględniały wyników uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nie podlegały analizie.

Dane liczbowe dotyczące wyników egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych specjalnych województwa lubuskiego uzyskano ze sprawozdań dyrektorów szkół, które przystąpiły do programu Lubuskiego Kuratora Oświaty. Kolorem fioletowym zaznaczono szkoły o najwyższych wynikach egzaminu ósmoklasisty. Kolorem zielonym zaznaczono średni wynik egzaminu uzyskany przez uczniów szkoły wyższy od średniego wyniku w województwie uzyskanego przez szkoły ogólnodostępne.

Tabela 20. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty uzyskane w szkołach podstawowych specjalnych północnej części województwa lubuskiego.

SZKOŁY W POWIATACH PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZTWA, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 8							
		język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki	język francuski	język rosyjski
Województwo lubuskie		60,76	41,69	58,40	40,40	55,00	57,50
1	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW* w Strzelcach Krajeń.</i>	25	39	34	-	-	
2	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Sulęcinie</i>	11	33,3	-	39,1		
3	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Międzyrzeczu</i>	36,4	37,7	-	-	-	49,8
4	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Lipkach Wielkich</i>	35	39	31	-	-	-
5	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w ZSS nr 14</i>	41	46,6	38,2	-	-	-

	<i>w Gorzowie Wlkp.</i>						
6	<i>Szkoła Podstawowa w SOSW w Słubicach</i>	25,6	26	-	29	-	-
7	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Ośnie Lubuskim</i>	24	14	35,8	20		
8	<i>Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Świebodzinie</i>	24,33	40,5	-	34,1	-	-

*SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Tabela 21. Średnie wyniki procentowe uzyskane na egzaminie ósmoklasisty w szkołach podstawowych specjalnych południowej części województwa lubuskiego.

SZKOŁY W POWIATACH POŁUDNIOWEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZTWA, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 13							
		Liczba uczniów	język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki	język francuski
	Województwo lubuskie		60,76	41,69	58,40	40,40	55,00
1	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna SOSW w Gubinie</i>	1	64	83	-	82	
2	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim</i>	0	-	-	-	-	-
3	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Nowej Soli</i>	4	21,5	31,5		42,75	
4	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4 w SOSW w Wschowie</i>	3	24	28	17	47,5	
5	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna nr 16 w Zespole Szkół Specjalnych nr 1 w Zielonej Górze</i>	6	31,33	33,16	-	54,66	-
6	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Sulechowie</i>	3	29,3	34,7	-	38,3	-
7	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Babimoście</i>	11	50	20,2	23,6		
8	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Przytoku</i>	25	28,8	16,9	28,4	21	-
5	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Zaborze</i>	10	31,2	19,9	15,75	22,5	

6	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Szprotawie</i>	2	22	35	-	32,5	-
7	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Żaganiu</i>	2	39	45	43,5	-	
8	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Lubsku</i>	6	17,6	32	-	43,3	-
5	<i>Szkoła Podstawowa Specjalna w Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach</i>	7	23	28	32	-	-

*SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Uwagi i wnioski wynikające ze sprawozdań dyrektorów szkół:

- Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty uzyskane przez uczniów szkół specjalnych plasowały się w przedziałach:
 - egzamin z języka polskiego – od 11 % do 50 %;
 - egzamin z matematyki – od 14 % do 46,6 %;
 - egzamin z języka angielskiego – od 16,9 % do 38,2 %;
 - egzamin z języka niemieckiego – od 20 % do 54,66 %.
- W indywidualnych przypadkach wyniki uzyskane przez uczniów szkół specjalnych były wyższe od średniego wyniku procentowego województwa.
- Ogólnie niskie wyniki szkół specjalnych mogą wiązać się ze sposobem organizacji oddziałów – niekorzystne jest połączenie kilku klas w jeden oddział np. jeden oddział w składzie: kl. IV, kl. V, kl. VI; jeden oddział w składzie: kl. VII i kl. VIII, a jeszcze bardziej niekorzystne jest połączenie wszystkich klas tj. kl. IV, kl. V, kl. VI, kl. VII i kl. VIII w jeden oddział. Taka sytuacja niewątpliwie nie sprzyja: realizacji podstawy programowej, wyjaśnianiu trudnych zagadnień, prowadzeniu zajęć powtórzeniowych i zajęć przygotowujących do egzaminu.
- Specyfika funkcjonowania i uczenia się uczniów z niepełnosprawnościami uniemożliwia dokonywanie analizy porównawczej szkół; wskazane byłoby raczej odnoszenie się do zapisów w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych, w tym analizowanie sposobu ich realizacji, szczególnie celów edukacyjnych. Może warto uwzględnić w IPET sposób przygotowania ucznia do egzaminu, z uwzględnieniem jego indywidualnych możliwości i potrzeb odnosząc się do kompetencji kluczowych.
- Większość dyrektorów szkół w sprawozdaniach przesłanych przez szkoły nie podało informacji, na temat: 1) oceny sprawowanego przez dyrektora nadzoru pedagogicznego; 2) wyjaśnieniu na czym polegała wspomagająca funkcja wewnętrznego nadzoru pedagogicznego

- Realizacja planów działań, opracowanych w oparciu o program LKO pomogła szkołom - w ocenie dyrektorów tych szkół - realizować podstawę programową i przygotowywać uczniów do egzaminu ósmoklasisty.
- Nauczyciele większości szkół poprzez odpowiednie doskonalenie zawodowe oraz wymianę doświadczeń mają możliwość modyfikacji warsztatu pracy i pełniejszego wykorzystania czasu na zajęciach lekcyjnych.

4. Analiza jakościowa wyników szkół w kontekście realizowanego programu

4.1 Informacje ogólne

W przekazanych sprawozdaniach 33,12% dyrektorów umieściło swoje uwagi na temat realizacji programu oraz uzyskanych wyników. Dyrektorzy podkreślili, że bogata oferta szkoleń, warsztatów, konferencji organizowanych przez ODN i WOM pozwoliła nauczycielom na doskonalenie swoich umiejętności w kontekście przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty. Zwrócili również uwagę na fakt, że uczniowie mieli stworzone optymalne warunki do nauki, ale młodzieży zabrakło motywacji i pracowitości, cech niezbędnych do osiągnięcia wysokich wyników. Nie wszystkim nauczycielom udało się wzmocnić motywację ucznia słabego lub przeciętnego, w opinii których wynik egzaminu przy wyborze szkoły zawodowej nie musi być wysoki. Dyrektorzy wskazali na niechęć uczniów przeciętnych i słabych do wysiłku podejmowanego w celu podnoszenia swoich wyników. Sporą barierą w podnoszeniu jakości kształcenia stanowiły problemy wychowawcze, na które napotykali nauczyciele w procesie edukacyjnym, w tym uzależnienia, agresja i bunt uczniów.

Analiza przedłożonych przez dyrektorów sprawozdań pozwala stwierdzić, że szkoły są gotowe dokonać szczegółowej analizy wyników egzaminu, aby zbudować konstruktywny plan podnoszenia efektywności kształcenia i poszukać nowatorskich rozwiązań dotyczących nauczania w przyszłym roku szkolnym. Podnoszeniu efektywności, w ocenie dyrektorów, może sprzyjać umożliwienie uczniom wpływania na przebieg procesu uczenia, stosowanie zaproponowanych przez uczniów metod i form pracy, konstruktywne dyskusje podczas lekcji oraz wzajemna ocena prac i przekazywanie koleżeńskie informacji zwrotnej. Kierujący szkołami podkreślali, że warto zadbać o korelację międzyprzedmiotową, opracować strategię organizacji zajęć wyrównywania wiedzy oraz zajęć rozwijających pasje i zainteresowania uczniów w taki sposób, by zwiększyła się frekwencja uczniów na zajęciach oraz świadomość celu tych zajęć wśród młodzieży. Dyrektorzy chcą kontynuować monitorowanie oceniania przedmiotowego i kryterialnego.

Z wniosków przedstawionych w sprawozdaniach wynika, że realizowane plany działań w ramach programu LKO porządkowały zadania przygotowujące uczniów do egzaminów zewnętrznych i pozwalały dostrzec wszystkie obszary, na które należy zwracać uwagę w procesie przygotowania do egzaminu zewnętrznego, ułatwiały też sprawowanie nadzoru pedagogicznego. Cenne i pomocne okazały się spotkania z wizytatorami podczas

organizowanych porad. Analiza osiągniętych wyników, przeprowadzanych diagnoz w przypadku 24,37% skutkowało modyfikacją planu.

Po pogłębionej analizie i zaplanowaniu kolejnych zadań program Lubuskiego Kuratora Oświaty będzie kontynuowany w szkołach w przyszłym roku szkolnym, a praca nauczycieli zostanie poddana ewaluacji. Analizując wyniki uzyskane na egzaminie, dyrektorzy podkreślają duże problemy uczniów z wnioskowaniem, uzasadnianiem i dowodzeniem. Wyniki egzaminów w dużej mierze odzwierciedlają wyniki uzyskiwane przez uczniów w bieżącej pracy.

4.2 Analiza jakościowa działań podejmowanych przez szkoły, które uzyskały wysokie wyniki egzaminu ósmoklasisty

W przypadku szkół z wysokimi wynikami opracowane plany działań były związane ze specyfiką szkoły oraz jej potrzebami i zostały w pełni zrealizowane. Dodatkowo w szkołach opracowano kryteria sukcesu nauczyciela w zakresie efektywnego przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty. Sprawozdania dyrektorów wskazują na rzetelną realizację przemyślanych planów, podlegających modyfikacji w trakcie roku szkolnego oraz na duże zaangażowanie dyrektora i nauczycieli w osiąganie zaplanowanych celów. W szkołach tych daje się zauważyć pracę ukierunkowaną na podniesienie samoświadomości nauczycieli co do wykorzystania w pracy dydaktycznej wymagań edukacyjnych wyrażanych operacyjnie. W działaniach szkoły widoczne jest współdziałanie nauczycieli, pedagoga i dyrektora w realizacji zadań zmierzających do poprawy efektów kształcenia, a ze sprawozdań wynika również, że przeprowadzono analizę sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb uczniów.

Działania realizowane w szkołach obejmowały dobrze zaplanowany nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły, w tym monitorowanie osiągnięć uczniów, ponowną analizę podstawy programowej, organizację procesu dydaktycznego w taki sposób, by sprzyjał on uczeniu się uczniów oraz obserwowanie całego procesu, a nie tylko jego pojedynczych elementów. Dyrektorzy przywiązywali dużą wagę do analizy wyników z egzaminów próbnych oraz bieżących osiągnięć uczniów, wspierali działania nauczycieli. Analiza osiągniętych w roku szkolnym 2018/2019 wyników nie była odraczana w czasie, o czym świadczą wyciągane wnioski i rekomendacje przedstawiane przez dyrektorów szkół. Dyrektorzy szkół kontrolowali jakość kształcenia, opracowując adekwatne arkusze kontroli. Dbali o atmosferę sprzyjającą nauczaniu i uczeniu się. W nadzorze pedagogicznym uwzględniali wszystkie formy nadzoru, dostosowując je do podejmowanych przez szkołę działań. W planach działań uwzględniano wyposażenie nauczycieli nowozatrudnionych w niezbędną wiedzę i umiejętności związane z ocenianiem kształtującym oraz motywującą i wspierającą funkcją oceniania. Efekty uzyskane na egzaminie są wynikiem stosowania nowoczesnych technik nauczania, w tym wykorzystania inteligencji wielorakich w procesie planowania lekcji.

W szkołach tych efektywnie wykorzystywano zastępstwa doraźne, przeznaczając je na kształtowanie umiejętności uwzględnionych w podstawie programowej przedmiotów egzaminacyjnych. Wzmocniono współpracę z rodzicami poprzez organizację spotkań informacyjnych na temat egzaminu. W obszarze współpracy z rodzicami położono przede

wszystkim nacisk na konsultacje indywidualne, mające na celu przekazywanie rzetelnej informacji zwrotnej na temat postępów, osiągnięć i słabych stron ich dzieci.

W szkołach osiągających wysokie wyniki na egzaminie zewnętrznym przeszkolono wszystkich nauczycieli, zapoznając ich z nowymi metodami i sposobami doskonalenia procesu dydaktycznego pod kątem wzrostu efektywności kształcenia. Zorganizowano w formie warsztatowej szkolenia w zakresie tworzenia narzędzi diagnostycznych. Doskonalenie zawodowe było planowane i realizowane w sposób systematyczny, ciągły i wspierający kilka razy do roku pracę nauczycieli, nie ograniczało się do jednej formy. Prowadzone zgodnie z metodyką oceniania kształtującego lekcje otwarte sprzyjały wymianie doświadczeń i dobrych praktyk. Podczas szkoleń nauczyciele doskonalili swoje umiejętności metodyczne ukierunkowane na realizację celów z podstawy programowej, analizując szczegółowo proces zachodzący podczas nauczania i uczenia się. Ważnym elementem było wprowadzenie wielokierunkowej informacji zwrotnej, omawianie zajęć otwartych pod kątem zaplanowanych wcześniej wskaźników. Jak można przypuszczać, realizowane formy doskonalenia zawodowego skutkowały jakościowym rozwojem warsztatu pracy nauczyciela. Dyrektorzy informowali, że sami, z własnej inicjatywy podejmowali różnorodne formy doskonalenia zawodowego w celu efektywniejszego sprawowania nadzoru pedagogicznego.

W wielu szkołach w wysokimi wynikami przeprowadzono ewaluację w obszarze wymagania *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się*, wyciągnięto wnioski i zaplanowano adekwatne zadania. Położono nacisk na kształcenie umiejętności kluczowych wśród uczniów, realizując program rzetelnie i dokonując obiektywnej oceny. W większości szkół z wysokimi wynikami obserwuje się tendencję wzrostową lub utrzymywanie wyniku wysokiego na podobnym poziomie. Na egzaminie zewnętrznym uczniowie osiągnęli wyniki wyższe niż w powiecie, gminie, okręgu, województwie i kraju.

4.3 Analiza jakościowa działań podejmowanych przez szkoły, które uzyskały niskie wyniki egzaminu ósmoklasisty

Szkoły z najniższymi wynikami zaplanowały działania w ramach programu LKO, które realizowały w pełni lub częściowo, jak wynika ze sprawozdań dyrektorów. Analiza planów pracy szkół oraz sprawozdań z ich realizacji pozwala stwierdzić, że zaplanowane działania nie zawsze odzwierciedlały rzeczywiste potrzeby szkoły i nie wynikały z przeprowadzonej diagnozy. Brak wnikliwej analizy potrzeb i możliwości uczniów oraz wniosków z prowadzonych diagnoz przedmiotowych może być jednym z czynników wpływających na podejmowanie nieadekwatnych działań, prowadzących do osiągnięcia niskich wyników. Rzadko dokonywano modyfikacji działań. Opracowanie kryteriów sukcesu nauczyciela nie stanowiło priorytetowego zadania.

Dyrektorzy szkół zwracali uwagę na: zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych, stosowanie metod aktywizujących i kształcenie umiejętności kluczowych. W małym stopniu uwzględniono współpracę z rodzicami. Z analizy sprawozdań oraz wyjaśnień dyrektorów wynika, że rodzice *byli bierni* i mieli *małe aspiracje edukacyjne*. Z opisu zadań podejmowanych w szkołach nie wynika jednak, aby szkoła podejmowała działania prowadzące do zmiany. Współpraca z rodzicami ukierunkowana była głównie na

przekazywanie informacji o egzaminie i arkuszu egzaminacyjnym, natomiast w niewielkim stopniu o mocnych i słabych stronach dzieci.

Dyrektorzy deklarowali wzmocnienie nadzoru pedagogicznego nad pracą nauczycieli. Na podstawie przedstawionych sprawozdań można przypuszczać, że nauczyciele nie dość skutecznie zostali zachęcani do dzielenia się wiedzą z innymi nauczycielami, do przeprowadzania lekcji otwartych i dyskusji na temat efektywnych sposobów uczenia się. Byli inspirowani do doskonalenia zawodowego i pracy zespołowej, jednak w dużej mierze pracowali indywidualnie. W doskonaleniu zawodowym uczestniczyli najczęściej nauczyciele przedmiotów egzaminacyjnych, natomiast niezbyt chętnie dzielili się swoją wiedzą podczas lekcji otwartych. W szkołach z niskimi wynikami nie zawsze takie lekcje planowano lub ich nie realizowano, co wynika z planów i sprawozdań dyrektorów. Przeprowadzone w szkole ewaluacje wskazują na nienależycie wykorzystywany potencjał nauczycieli.

Tendencja niskich wyników najczęściej jest w szkole utrwalona. Zdarza się jednak mały przyrost wyników, w porównaniu z wynikami, jakie szkoła osiągała wcześniej. Są to jednak wyniki nadal niższe niż w powiecie, województwie, okręgu i kraju. Dyrektorzy szkół zakładają pogłębioną analizę wyników przed rozpoczęciem kolejnego roku szkolnego.

Słabe wyniki egzaminacyjne dyrektorzy uzasadniają takimi czynnikami jak: niechęć ucznia, słaba motywacja ucznia do podnoszenia wyników, duży stopień trudności zadań egzaminacyjnych, drugoroczność uczniów, zmiana nauczyciela, możliwość wyboru języka nowożytnego bez względu na posiadany zasób wiedzy przez ucznia, duże zróżnicowanie możliwości uczniów w obrębie klasy, obciążenie uczniów obowiązkami szkolnymi, duża liczba opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej w danej klasie, zbyt krótki pobyt uczniów w jednym zespole klasowym (klasa VII i klasa VIII), przyjęcie uczniów z innych szkół, bierna postawa rodziców, niskie aspiracje edukacyjne rodziców, niski poziom wykształcenia rodziców, wychowywanie dziecka przez jednego rodzica.

ROZDZIAŁ IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. Wyniki egzaminu ósmoklasisty

Wnioski dotyczące wyników egzaminu:

1. Uczniowie szkół podstawowych województwa lubuskiego najlepiej zdali **egzamin z języka polskiego** (średni wynik % - **60,76**) oraz z **języka angielskiego (58,40 %)**, **słabe wyniki** uzyskali na egzaminie z **matematyki (41,69 %)** i **języka niemieckiego (40,40 %)**.
2. **Najlepsze wyniki** egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2018/2019 uzyskali **uczniowie dużych miast (Zielona Góra i Gorzów Wlkp.)**, osiągając średni wynik procentowy egzaminu z języka polskiego, matematyki i języka obcego wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego, okręgu i kraju, **słabsze wyniki** uzyskali uczniowie **szkół wiejskich i małych miasteczek** (o liczbie ludności poniżej 20 tys. mieszkańców).
3. W **pięciu powiatach** (świebodziński, strzelecko–drezdenecki, wschowski, zielonogórski, żagański) średnie wyniki egzaminu **ze wszystkich przedmiotów są niższe** od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu, a w kolejnych pięciu powiatach (krośnieński, nowosolski, międzyrzecki, słubicki, sulęciński) – są niższe z trzech przedmiotów egzaminacyjnych.
4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty z poszczególnych przedmiotów wskazują, że łącznie **37 szkół**, co stanowi 12,7 % szkół podstawowych ogólnodostępnych uczestniczących w programie, uzyskało średni wynik procentowy ze wszystkich egzaminów zdawanych przez uczniów szkoły **wyższy** od średniego wyniku procentowego gminy, powiatu i województwa oraz tyle samo **37 szkół** uzyskało ze wszystkich egzaminów zdawanych przez uczniów szkoły wynik **niższy** od średniego wyniku gminy, powiatu i województwa.
5. W województwie lubuskim łącznie **113 szkół**, co stanowi **38,9 %** szkół podstawowych ogólnodostępnych uczestniczących w programie, **przynajmniej z jednego** przedmiotu egzaminacyjnego uzyskało wynik **niższy** od średniego wyniku gminy, powiatu i województwa.

Rekomendacje:

1. Analiza wyników w ujęciu terytorialnym oraz wyników poszczególnych szkół wskazuje na **potrzebę prowadzenia** w województwie i poszczególnych szkołach **systemowych działań** w celu poprawy jakości pracy szkół i efektów kształcenia mierzonych wynikami egzaminu zewnętrznego, w tym działań prowadzonych w ramach programu Lubuskiego Kuratora Oświaty dla szkół podstawowych.
2. Niskie wyniki województwa uzyskane **z matematyki i języka niemieckiego**, wskazują na **konieczność intensyfikacji działań** w obszarze realizacji podstawy programowej oraz efektywnych sposobów nauczania w szczególności tych przedmiotów.

3. Niskie wyniki szkół i gmin wskazują na **potrzebę diagnozowania wewnętrznych przyczyn niepowodzeń** uczniów oraz poszukiwania i stosowania **adekwatnych sposobów motywowania** ucznia i nauczyciela do rozwoju i podnoszenia swoich osiągnięć.
4. **Dyrektorzy szkół**, które uzyskały z jednego lub większej liczby przedmiotów egzaminacyjnych wynik niski lub niesatysfakcjonujący powinni **wzmocnić nadzór pedagogiczny** w obszarze organizowania i realizacji procesu edukacyjnego dotyczącego tych przedmiotów.

2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli

Wnioski i rekomendacje:

1. **Wszyscy nauczyciele** uczący przedmiotów egzaminacyjnych **powinni wziąć udział** w konferencjach przedmiotowo-metodycznych, warsztatach lub innych formach doskonalenia zawodowego, ukierunkowanych na doskonalenie kompetencji w zakresie: realizacji podstawy programowej, sposobów pracy z uczniem, efektywnego planowania i realizowania procesu edukacyjnego, a placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli zapewnić im ten udział planując odpowiednią liczbę zajęć/spotkań.
2. Mając na uwadze dobrą współpracę pomiędzy nauczycielami i ich rozwój zawodowy, dyrektorzy szkół powinni zadbać o **właściwe funkcjonowanie w szkole wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego nauczycieli**, uwzględniającego między innymi: dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, prowadzenie lekcji otwartych, w tym ukierunkowanych na umożliwianie uczniom powiązania różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie (łączenie wiedzy przedmiotowej i umiejętności z wiedzą z innych przedmiotów, doświadczeniami pozaszkolnymi, wydarzeniami w Polsce i na świecie).
3. **Sprawowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego jest podstawowym zadaniem dyrektora szkoły**. Jego właściwa realizacja ma wpływ na jakość pracy szkoły, w tym m.in. na efekty dydaktyczno-wychowawcze, relacje w społeczności szkolnej, motywację do nauki i pracy, dlatego też **dyrektor winien czuć się zobowiązany do podnoszenia kompetencji** w tym obszarze poprzez udział w formach doskonalenia zawodowego oraz samokształcenie.
4. **Dyrektorzy szkół**, które uzyskały ze wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych bardzo niskie wyniki, **powinni bezwzględnie podjąć działania** doskonalące kompetencje dyrektora **w zakresie organizowania i nadzorowania realizacji procesu edukacyjnego** w szkole, a placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli uwzględnić w swoim planie pracy odpowiednie formy doskonalenia i zapewnić ich właściwą jakość.

3. Realizacja programu LKO w szkołach

Wnioski i rekomendacje:

1. Szkoły, w których nie powołano **formalnego zespołu** realizującego plan działań oraz, które nie przeprowadziły **ewaluacji swoich działań** – powinny dostosować się do założeń programu.
2. **Podstawę do zaplanowania działań na kolejny rok szkolny** w poszczególnych obszarach zadań szkoły wymienionych w programie, powinny stanowić w szczególności **wnioski i rekomendacje z:**
 - a) **wewnętrznego nadzoru** pedagogicznego dyrektora;
 - b) **analizy wyników** egzaminu ósmoklasisty;
 - c) **ewaluacji działań prowadzonych w ramach programu** w roku szkolnym 2018/2019;
 - d) **diagnozy potrzeb** szkoły oraz możliwości i potrzeb edukacyjnych, sposobów uczenia się i sytuacji społecznej uczniów w kontekście właściwego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty;
 - e) **raportu** z realizacji Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*” w danym roku szkolnym.
3. Ostateczne wnioski i rekomendacje do modyfikacji planu działań szkoły w roku szkolnym 2019/2020 należy sformułować po analizie wyników egzaminu ósmoklasisty uzyskanych przez uczniów szkoły uwzględniającej **sprawozdanie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej**, zawierające szczegółowe informacje o zadaniach, umiejętnościach i słabych stronach uczniów (publikacja 26 sierpnia 2019 r.).

Wykaz załączników:

- Załącznik nr 1 – wzór dokumentu: „Plan działań szkoły na rok szkolny 2018/2019”;
- Załącznik nr 2 – wzór dokumentu: „Informacja o zadaniach placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli”;
- Załącznik nr 3 – wzór ankiety: „Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły podstawowej w pierwszym półroczu roku szkolnego 2018/2019”;
- Załącznik nr 4 - wzór ankiety: „Upowszechnianie informacji wśród uczniów i ich rodziców o egzaminie ósmoklasisty i egzaminie gimnazjalnym oraz zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych”;
- Załącznik nr 5 – wzór ankiety: „Sprawozdanie Dyrektora Szkoły z realizacji Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty *„Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia w szkole podstawowej w roku szkolnym 2018/2019”*”.